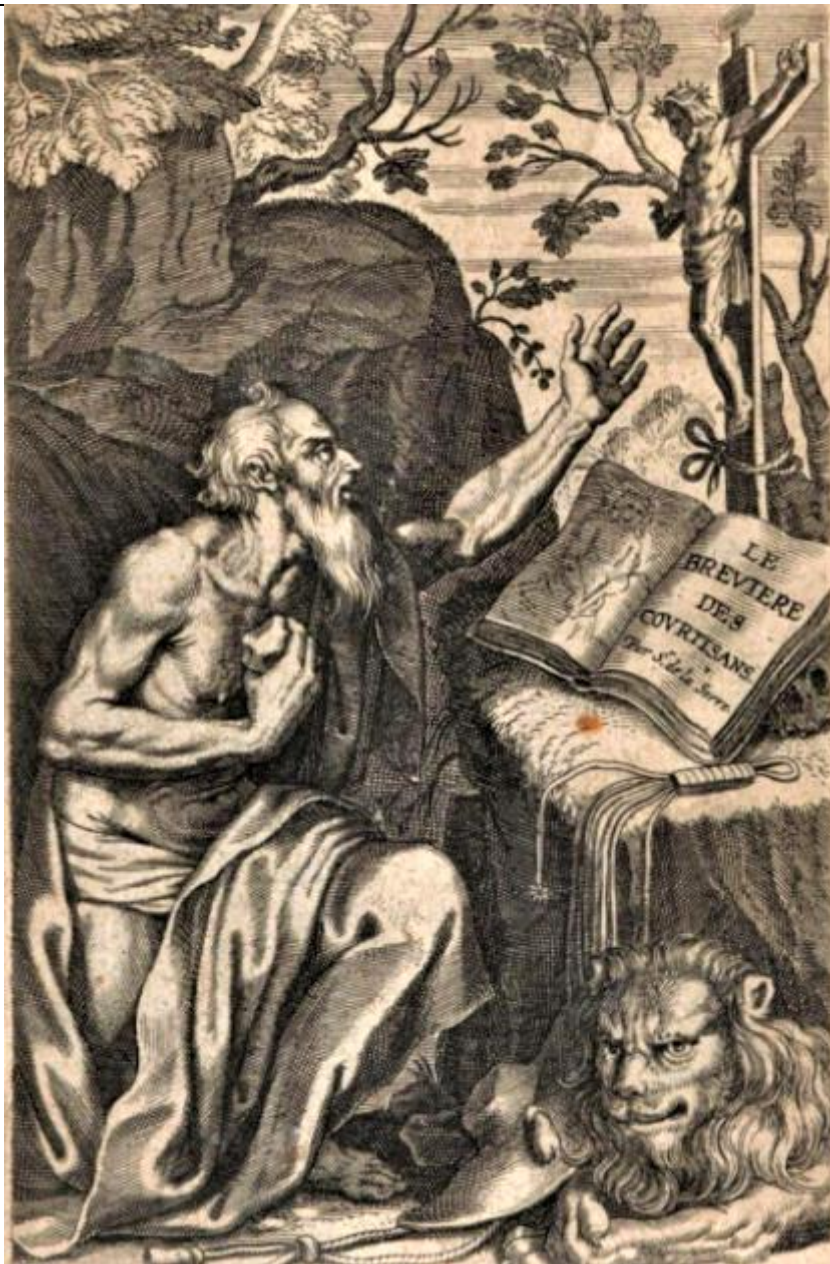

Jaar 1631

Illustraties uit 'e bréviaire des courtisans'

Door Jean Puget de La
Serre

Inhoud

- Huis in Cassel op de markt
- 1 februari 1631 – Eed aan de accijnsenpachter van de wijn
- 18 februari 1631 – Nicolays Cambray tegen de voogden van de kinderen Liebaert
- 18 februari 1631 – Jan vande Goesteene heeft 2000 pond hop gekocht
- 24 februari 1631 - De bierpacht van de kerkmeesters van St. Bertins
- 3 maart 1631 - **Ververie** verkocht op 't Rekhof
- 17 maart 1631 – Brauwerie van

Tlam in de Iperstraete

- 22 maart 1631 – De wet
- 22 maart 1631 – Jacques Bruneel heeft Poperingse hop gekocht
- 22 maart 1631 – Domyn Vandermeulen versus Pieter Keus
- 1 april 1631 Een vreemdeling te Poperinge
- 14 april 1631 - De Keersestikken
- 6 mei 1631 - Valse munterij?
- 23 mei 1631 – Domyn Vermeulen versus Pieter Keus
- 17 juli 1631 – Gevecht in de Truerniet
- 19 juli 1631 – Jehan Paprot aan het pelloryn
- 28 juli 1631 – Jacques Floor heeft de Pigoot gekocht tegen Jan Folcque
- 3 juni 1631 – Wijst den wet ter faveure?
- 9 juli 1631 – Nicolas Hurtré huurt van de abt van St. Bertins
- 6 juni 1631 – Wapenschouwing

- 21 juni 1644 - Verkrachting
- 9 juli 1631 – De Watoustraatmolen
- 26 juli 1631 - Vissen in de put van Femmery
- 20 augustus 1631 – **Aanneming vaart**
- 21 oktober 1631 – Slechts één refectiemeester
- 22 oktober 1631 - ‘tHaentjen is reeds op de 21ste oktober 1627 verkocht
- 23ste oktober 1631 – De pacht van de wijn en brandewijn
- 25 oktober 1631 – De wet
- 27 oktober 1631- Ommestelling
- 7 november 1631- Logement van de soldaten
- November 1631 – Hubert Delannoy heeft gebranden wijn verkocht
- 12 november 1631 – Van Renynghe een erfeniskwestie
- 20 november 1631 – Windmolen – Swynland
- 3 december 1631 - Zuster Bertine in het klooster van de Penitenten
- 9 december 1631- Keur op de markten en betaling in de winkels

Husbandry – Hop

Huis in Cassel op de markt.

1 februari 1631 – Eed aan de accijnsenpachter van de wijn – Boeten – Register van de boeten SAP 251
--

Voor mijne burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Hubrecht de lannoy als pachter van de stede assyse opde wijnen den ampmann causa officij
mede ghevought, heeschers jeghens de sonen kersebilck ghenampt onsen heeren verweerders
heesch maeckende – tendeert ten fyne de verweerders verclarsen sal achter volghens het derde
atikel vande conditien vande verpachtynghe van de wijnassysen deser stede waer hy ,
verweerder ghedraghen heeft een tonne met wijn birngnde van Yprer opde xijde decembeer
1630 conforme het billet ghevonden tot Baptiste Vandekindere met condemnatie van costen

Jacques kersebilck – verweerder, vuldoende sheescher versoucke, verclaert up eedt het vatken wijn by heesch gheroert – beweegt ende ghedreghen thebben ten huysse van Gillis Lottin tot Watou

Actum jste februari 1631- tautatie xij schele actum eodem.

Voor mynre gheregheerde
 1631- tautatie xij schele actum eodem.

Jacques kersebilck
 verweerder, vuldoende sheescher versoucke, verclaert up eedt het vatken wijn by heesch gheroert – beweegt ende ghedreghen thebben ten huysse van Gillis Lottin tot Watou

Actum jste februari 1631- tautatie xij schele actum eodem.

SAP124b - nummer 8 – 18 februari 1631

Nicolays Cambray tegen de voogden van de kinderen Liebaert

Andwoordende Nicolais Cambray verweerder

jeghens de vooghdn vande kinderen van Dieryck Liebaert heeschers

zeght inden eersten dat de verweerder langspacht van de jaere 1629 niet en es schudich omme de naervolghende redenen.

Inden eersten omdat de hoppe ghewassen inden jaeren xvjc xxx ghebrocht is in deele ghemact ende gheslooten den xijde september xvjc xxix voorseit,

onder andere ghoedyngghen bevonden ten sterfhuuse van sverweorders overleden huusvrauwe, moeder van sheescher weesens.

Welcke hope - indien d'heeschers ghefondeert waeren inde opheve vande landspacht ghefallen half maert xvjc xxx -

den verweerder zoude moeten toebehoort hebben ter exclusie vande voorseide weesen, overmits dat de zelve hoppe inden zelve jaer ghegroeyt ende ghewassen es.

Ten tweeden was ende es den voornoemde verweerder wel ghefondeert te ghenieten ende proffytteren vande goede vande voorseide weesen zoo langhe

zy in 's verweorders cost gheweest hebben ofte emmers zouden de zelve weesen schuldich wesen te beaelen heurlieden mondcost ande verweerder

vande voorschreven half maertee xvjc xxix tot den upsluuten vande voorschreven deel - ten zeggen van lieden hemlieden dies verstaende.

Ende ghemerct dat daerutte clareelick te bevynden wort dat s'heeschers heesch nie en es claer ende liquide, zoo volght dareutte

dat de zelve heescher in heurlieden staenden heesch te verclaeren doen niet ontfanghenlick, met condempnatie in kosten.

18 februari 1631 – Jan vande Goesteene heeft 2000 pond hop gekocht - SAP124B - nummer 10 – Processen -
--

Heesch van kosten omme **Jan vande Goesteene filius Maillart**

jeghens ende ten laste van **Jan Maelbrancque** verweerder

dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren omme u edelen t'informeren vande orspronck van dese kosten dient gheweten ende es warachtich dat dheescher den verweerder heeft betrocken voor ulieden edele

omme xx pond grooten vlamsch over de interest van **twee duust ponden hoppe**,

byden heescher jeghens den verweerder ghecocht,

metghaders xij pond xij schel over trecht vande namptissementen vande coopsomme ghedaen ter greffie deser stede,

xxxvj schele over trecht van te nemen **slach vande hoppe**,

xiiij stuvers van ij insinuationen met de relasen

ende viij schele over trecht van schepenen ter voornoemde mamptissementen bedraghende

tsamen xxj pond zes schele x grooten vlaamsch staend met heesch van kosten

waerinne zoo verre gheprocedeert es gheweest als dat den verweerder ghecondemneert es gheweest in sheescher heesch metghaders van de processe ter tauxatie van de kosten

midtswelcken dheescher concluderende

tendeert ten fyne van versterckynghen ende wysdom in tauxatie

ghetauxeert ende ghemodereert by dheer **Guillaume Floor**, burghmeester, **Francois Folcque** **ende Joos Seys**, schepenen,

ter somme van xlvj pond xvij schele parisis

actum den xvij februari 1631

24 februari 1631 - De bierpacht van de kerkmeesters van St. Bertins – Subalterne wetten

De kerckmeesters van Ste. Bertins deser stede stellen ende ghebieden ter pachte,

naer publicatie, ten haulche, t'recht van vijftien stuvers op elke tonne groot bier,

de zelve kercke by octroye competerende

ten laste van de weerden ende tappers deser jurisdictie van de bieren die zij zetten ende debiteren zullen van heden date deser tot den laetsten octobre 1631 inkluderende,

op de naerschreven conditien

Eerst de pachters werden ghehouden te doene goede ende souffissanten zeker ten contentemente van de kerckmeesters

Te betaelen d'een helft binnen twee maanden ende dander helft ten expireren van de pacht.

Den instel sal gheschieden by besloten brieven danof de hoochsten instelder zal proffitterende den xxste penninck

Hooghst inghestelt bij dheer **Guille Emmery** op ijc xl pond parisis

Den zelve pacht niet verhooght zijnde is op hem ghebleven ende dadelic overghelaeten an **Pieter Fobert** den zelve pacht accepterende,

Present 't collegie van de wet

Den xxij februari 1631

3 maart 1631 - **Ververie verkocht op 't Rekhof** – Renten

Compareerden in persooene **Guy Dubie ende Paulyncken** zijn huusvrouwe
Verkennende ende belydende wel ende deughdelick vercocht t'hebben
an **Jacob Vandamme filius Augustyns**
ten dezen present ende accepterende de drie deelen van achte
van een huus ende verwerie medghaders ghelicke part in 't allaem daermee gaende,
te weten **de verveketel, twee slachketels, een indigo pot, twee paer crawetten, een loot,**
twee scuppen, twee blauwe cuupen met een meulen, medeghadere de decksels van de
cuupen ende ketel, een yzeren handtboom mede twee branders onder tfourneel ende de pollie
ende stallynghen naghelvest ende cavelvest ende den dweersweegh inde ververie, staende
all' tzelve op t'Rekhof deser stede daer de vercoopers presentelick wonen **up d'erfve van**
dheere van Ste. Bertin,
med t'recht van cheinse daermee competerende omme te godspennynck xij schele,
voorts s'vercoopers huusvrouwe twee dobbel ducaten,
ende van principaelen coope de somme van zeven hondert gulden te betaelen ghereet,
alle tzelve te leveren zuuwer ende onbelast,
handt an t'voorseyde huus te slaen voor den 27 mey 1631
Dies moeten de vercoopers leveren alle t'allaem toe de voorseyde verwerie dienstigh,
zoo wel t'gonne hier vooren ghespecificeert als gheene gezondert nocte ghereserveert
Volghens de prijsbrief daerof zynde,
Actum present meester Jan vande Foosse, ende Jan Rouvroy, schepenen,
Den iiide maerte 1631

14 maart 1631 – De Gervelgatmolen - SAP128A - nummer 27

Aen myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Vertooght met westaende reverentie **Bernaert Gueprey** dat hy als ghebruucker vande helft
vande **Ghervelgatmeulen** betaelt heeft an **Jan vande Zande** als garant zyne ghetauxeerde
kosten vande poinctynghe op dieren helft van de voorgaende meulen-
niet jeghenstaende en laet den zelve garrant hem suppliant niet onghemollesteert tot
betaelinghe van dander helft - die zoude moeten betaelt zyn by **Gheleyn Maerten** als mede
ghebruucker ende proprietaris –
nemaer refuseert de betaelinghe te geven - waer deure den suppliant hem vyndt ghepraemt by
Jan Baptiste vande Kynderen -
causa den suppliant hem keert tot uwe edele - de zelve odmoedelick biddende haer ghelieve
t'ordonneren de garand voosdeit hem daerop betaelen by voornoemde Maerten ende middeler
tyt de aparente executie te houden in staete -
ten minsten tot alderstont partijen ghehoort twelcke etc.
onder correctie van ulieden edele
Ziende den suppliant den voornoemde Ghilein Maerten niet ne refucheert op tinhouden deser
- es hy suppliant biddende u lieden den voornoemde Ghelein Maerten t'helfte hem te croysen
te betaelen aende voorseyde Jan van de Zande

In de marge : Zy ghetoocht Ghilein Maerten omme hier op te zegghen binnen derde daghe
naer insinuatie in camer vijde merte 1644

Gheinsinueert te domisile van Ghelein Marten t'inhouden deser en hem ghelaeten copie den xde maerte 1644 - toorconde J. Mazeman

Zy andermael ghetoocht Gheleyn Maerten omme hierop te zegghen binnen derde daghe naer insinuatie op peine als naer redene -

actum in camer xiiijde maerte 1644 - toorconde Elleboode 1644

Geinsinueert andermaal lGhelein Maerten t'inhoudt deser den xvj marty 1644 - toorconde J. Mazeman

onder corectie van ulieden edele

17 maart 1631 – Brauwerie van Tlam in de Iperstraete – Halmen

Clais Tlam heeft ghecocht

jeghens **Ghilein Vandewalle ende Suzanne** zijne huusvrouw,
de gherechte helft

Metgaders de drie delen in achte deelen van dandre helft van eene erfve ligghende inde stede van Poperinghe

onder thuus ende **brauwerie** van Clais voorschreven,

metgaders onder ende achter thuus van **Cathelyne filia Pieter van Beveren,**

groot de selve erfve een lyne ofte daerontrent,

paelende metten oostzyde, jeghens thuus ende erfve vanden vercooper

Van zuuden de beke

Van westen tPuckelstraete

Noorthende **dIperstraete,**

Jeghenwoordelick ghebrucykt by **Jacques Melis** de jonghe

Ghemeene metten cooper end dat voor zulcke somme van penninghen als hij vercooper

gehouden was te betaelen aen de weduwe ende kynderen **Jan Laureyns,**

welcke somme byden cooper betaelt es, over de zelve Ghilain, aende zelve weduwe aende kynderen,

Aldus ghehalmpt over erfve, den xvijste maerte 1631

Present Peereboome ende Floor, burchmeesters, Goesteene, Diedeman ende Proventier, schepenen

Ghilein van de Walle heeft ghecocht
 jehens Nicolais Tlam ende Mayken zyne huusvrouwe,
 de vijf deelen van achte deelen ende helft van een erfve, gheleghen by d'Yperstraete
 ghemeene metten cooper ende es een hommelhoveken,
 ligghende inde stede van Poperinghe,
 onder ende achter de catheelen van Bartholomeus Liebaert,
 streckende van oosten jehens de Reckhofstraete,
 van westen d'erve van de cooper
 Van noorden d'yperstraete
 Tzyythende inde riolen van de stede
 Houdende hem cooper te vreden, zoo de zelve partie gheleghen es,
 voor welcke paertie alhier vercocht es bij Ghilein vande Walle
 ghehouden den vercooper te ontlasten van een rente van zevenentwyntich ponden parisis bij
 jaere, mette verlopen van twee jaeren, tot proffytte van Mayken de weze Jan Bouve aldus
 ghehalmpt den xvijde maerte 1631
 Present Peerboome ende Floor, burghemeesters – Goesteene, Diedeman ende Proventier,
 schepenen

Ghilein van de Walle heeft ghecocht
 jehens **Nicolais Tlam ende Mayken** zyne huusvrouwe,
 de vijf deelen van achte deelen ende helft van een erfve, gheleghen by **d'Yperstraete**
 ghemeene metten cooper ende es **een hommelhoveken**,
 ligghende inde stede van Poperinghe,
 onder ende achter de catheelen van **Bartholomeus Liebaert**,
 streckende **van oosten jehens de Reckhofstraete**,
 van westen d'erve van de cooper

Van noorden **d'yperstraete**

Tzyythende inde riolen van de stede

Houdende hem cooper te vreden, zoo de zelve partie gheleghen es,

voor welcke paertie alhier vercocht es bij Ghilein vande Walle

ghehouden den vercooper te ontlasten van een rente van zevenentwyntich ponden parisis bij
 jaere, mette verlopen van twee jaeren, tot proffytte van Mayken de weze Jan Bouve aldus
 ghehalmpt den xvijde maerte 1631

Present Peerboome ende Floor, burghemeesters – Goesteene, Diedeman ende Proventier, schepenen

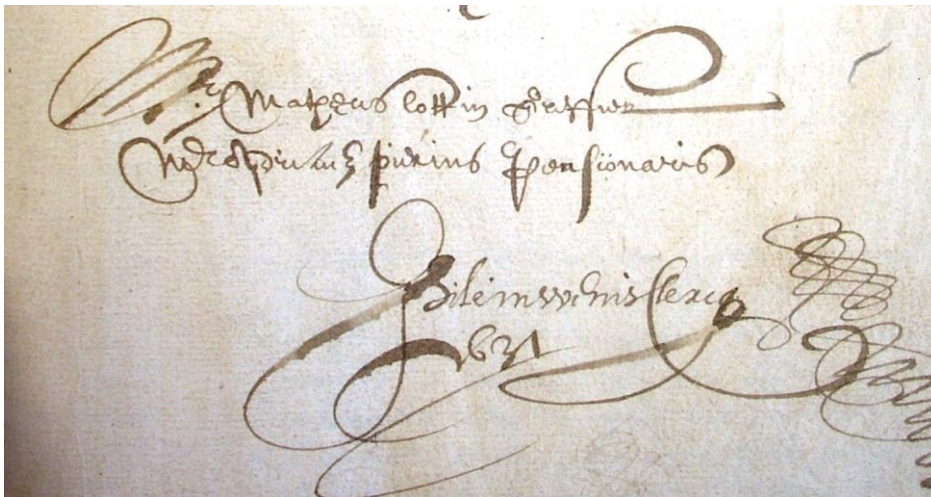
22 maart 1631 – De wet – SAP 469 – Resoluties

Dit nieuwe register wordt ingeleid met de volgende wet:

Register inhoudende diversche ordonnantien, vonnissen, resolutis ende andere zaken van
 diversche nature van burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe beghinnende
 met den jaere xvjc eenendertigh ten tyde van d'heeren:

Pieter vande Peereboome – burghmeester van de commune
Guillaume Floor, burghmeester vande wet
Meester jan vander Foosse
Jan Denys
Maillaerd vande Goesteene
Franchois Folcque
Jacques Baert
Ghelein Diedeman
Jan Rouvrou
Robert Proventier
Joos Cheys de jonghe
Christiaan Baes

Mattheus Lottin, greffier
Met Adriaen Pierins, pensionaris

A photograph of a handwritten document in brown ink on aged paper. The text is written in a cursive script. The first line reads 'Mattheus Lottin greffier' and the second line reads 'Adriaen Pierins pensionaris'. Below this, there is a large, stylized signature that appears to be 'J. Bruneel' followed by '1631'.

124b - nummer35 - 22 maart 1631 – Jacques Bruneel heeft Poperingse hop gekocht
--

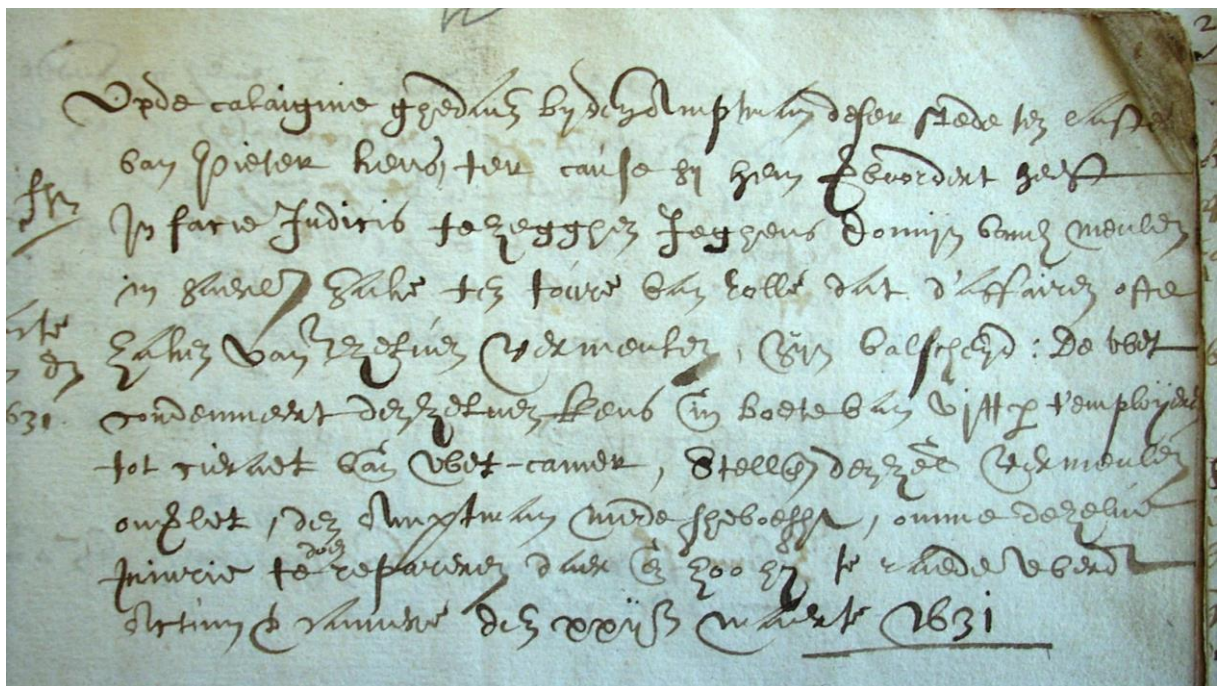
An mynne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Supplierende vertoocht oodmoedelick **Jaques Bruneel**,
hoe dat hy opden allen sielen dach laetstleden ghecocht heeft jeghens **Jan Belle filius Passchiers**
de nombre van een duust ponden poperynsche hoppe vande jaere ende ghewasse 1631,
ten pryse van xv pond parisis thondert
te leveren tusschen en plocktydtende levertyt,
te betaelen metter leverynghe,
boven ij schele te Godspennynck ende xij pond parisis
j schele te lyfcoope,
ende alzo den suppliant den voornoemde Belle int vriendelicke versochtt heeft t'elcx
bewaernesse dannof teaamecken **contract** ende daernaer ten zelve'effecte heeft ghedaen
insinueren by **Daneel de Codts clerck** vande camere der voorseide stede,
blyft nietjeghenstaende den voornoemde Belle by applicatie ter marge van desen
te ordonneren vande zelv accoorde ende coop van hoppe contract te maecken by gheschifte
ende by beede partien tzelve tonderteecken en,
ten fyne van te porteren als naer redene,

twelcke doende etc.

22 maart 1631 – Dornyn Vandermeulen versus Pieter Keus - SAP 469 – Resoluties

Op de calaigne ghedaen by den amptman deser stede ten laste van **Pieter Keus**
Ten cause hij hem vervoordert heeft in face judicis te zegghen jeghens **Dornyn Vandermeulen** in haerlieden zake - ten tourre vande rolle -
dat d'affairen ofte zaken van den zelven Vermeulen zijn valse.
Den wet condemneert den selven Keus in de boete van vi pond parisis - **t'employeren tot een cieraet vande wetcamer,**
stellende den zelven Vermuelen onverlet, den amptman mede ghevought, omme de zelve injurie te doen repareren daer ende zoo hy te raede werd.
Actem ten camere den xxij maerte 1631

Op de calaigne ghedaen by den amptman deser stede ten laste van
Pieter Keus
Ten cause hij hem vervoordert heeft in face judicis te zegghen jeghens
Dornyn Vandermeulen in haerlieden zake - ten tourre vande rolle -
dat d'affairen ofte zaken van den zelven Vermeulen zijn valse.
Den wet condemneert den selven Keus in de boete van vi pond parisis -
t'employeren tot een cieraet vande wetcamer,
stellende den zelven Vermuelen onverlet, den amptman mede ghevought,
omme de zelve injurie te doen repareren daer ende zoo hy te raede werd.
Actem ten camere den xxij maerte 1631

SAP124b - nummer 24 – Processen - 23 mei 1631 – Dornyn Vandermeulen versus Pieter Keus

Heesch in materie van injurien omme **Dornyn Vermeulen** heescher den ampman inde naeme van de heere met hem ghevoucht
jeghens **Pieter Keus** verweerder ten andere
dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen te stede van Poperynghe

Inden eersten dient ghepremitteert voor warachtich dat eenen ieghelicken wel scherpelick verboden ende gheinterdiceert es
zoo byde civile als cannonycque rechten
eenen anderen te injurieren – *beledigen* -
op peine van dies beterynghe te moeten doen naer d'exigentie vande zaecke.
Dies nietjeghenstaende theeft belieft den voornoemde verweerder
tsaterdaechs xxijde van de maendt van maerte 1631 laetstleden
compareerende in persoone voor uwe edele neffens dheescher,

den voornoemde heesher in jugemente anne te zegghen
dat sheescher zaecken al valsheit waeren
Waarmede den verweerder niet tevreden zynde vutter wetcamer ghecommen zynde neffens
t'comptoir vande greffie deser stede ende aldaer staende by d'heescher,
heeft den verweerder ten anhooren van vele personen ende partijen aldaer dach hebbende -
hooghe ende overluidt gheseit dat **Jaecques Vramhout**
'sheeschers schoonzoone brauwt mette ketels die d'heescher ghestolen heeft.
Welcke injurie den heescher byden verweerder hem angeseyt niet en verstaet te lyden zonder
punitie anderen tot exempel.
midswelcken d'heescher concluderende
tendeert ten fyne
dat den verweerder ulieden heeren sentencie diffinityve ende over recht
ghewesen ende ghecondemneert zy
te compareren in oopen ghebannen vierschaere
becleet met een wit cleet, met een onghebrande tortse in zyne handen,
blootdshoofd ende beroet,
ende aldaer godt ende justitie metghaedes ddheescher indien aldaer by ende present il wesen,
verghevneesse te bidden,
verclaerende dat de voorschrevene injurien met quaede causen ende t'insghelycke by hem
dheescher angheseit zyn, met belofte van diesghelycx nietmeer te doen op arbitrarie correctie
bet voorts te laeten de voorseide tortse ten proffyte vande H. Sacramente,
ende ghecondemneert wort in zes ponden grooten ten proffyte vande kercke ende disch van
St. Bertins - half en half,
inde boete vande heere van xij pond parisis over de voorschreven injurie
ten diversche tyden ende plaetsen d'heescher angheseit
ende voorts in alsulcke andere peinen ende amenden als uwe edelen om d'importantie
vande zaecke zal bevynden te behooren ende inde costen ende mizen van justitie – biedende
preuve ende implorerende etc.

Keus ontkent en geeft toe dat de soldaet een man van eeren is.

SAP 124b – 1 april 1931 Een vreemdeling te Poperinge - nummer 4

Beliefve myne heeren burghmeesters ende scepenen der stede van Poperynghe ten versoucke
vande ampmā causa officij heescher t'examineren den persoone
van **Arnout Gismans** ghevanghen –
verweerder opde naervolghende poincten ende artickelen

Actum present tcollege vande et den jste april 1631

***Eerst van waer hy is ghebooren en tsyndert wanneer hy ter plaetse ofte stede van zynen
gheboorte niet ghewoont en heeft.***

Den verweerder ghesistert in requeste ende gheexamineert up de naervolghende poincten
zeght gebooren te zyne binnende stede van **Shertogenbosch**
ende daervut vertrocken t syne gheleden drye jaeren ende ghereyst ghedeurende den selven
tydt in Italien, Vranckeycke ende ander provincien bedelende syn broodt sonder eenich
handtwerck ofte ambacht te connen doen.

Ofte hy is gehuwet ofte niet

Zecht ghehuwet gheweest te syne binnen de stede van Andwerpen gheleden twintych jaeren ofte daerontrent ende ghemelt inde prochielicke van Ste. Jooris met een vrouwe ghenaempt **Marie van Pene** ende twee jaeren naer syn huwelyck wesende int jaer 1611 van syn huysvrawue was ghedivorceert gheweest thebben by sententie vande officiael van Andwerpen ter cause van adulterie die hy syne huysvrauwe aengezeyd ende ghecommiteert met eenen **Hans Ghaneel**, jonckman to Andwerpen voornoemt

Waerom den verweerder in eenighe brieven hem schryft te wesen ghebooren van shertogenbosch ende in andere van Heusden

Ghevraegd waeromme hy hem somtyts gheschreven heeft ghebooren te syne van Bochoven by Heusden - zeght tselve ghedaen thebben eens omme te verwerven een aelemoese van seker hollander wesende vande stadt van Heusden

Van waer den verweerder laetst is ghecommen ende soo langhe hy aldaer gheweest heeft

Zeght gheleden een maent ofte ses ghecommen te syne van **Bologne** vut Vranckerycke naer **Calis** ende van dien tydt af ghefrequenteert thebbendiverssche steden en dorpen in Vlaenderen ende sonderlick ghecommen te syne van Calis up Ghrevelynghen, Bouchburch, Looberghe, Cassel, Steenvoorde, Hasebrouck, Aerin, Armentiers ende laetst van stadt van St. Omaers alwaer hy acht daeghen ghelet heeft synde alhier ghecommen svrydaghe laetstleden

Waer den verweerder laetst ghedaen heeft de debvoiren een christen mensch toestaende

Zeght de debvoiren hierby gheroert ghedaen thebben te paeschen laetstleden inde kercke van Ste. Pieter te Romen - waer den verweerder de nacht voor zynen apprehendie heeft gheslaepen

Ghevraeght of hy heeft eenighe attestatie van ghedaen thebben de debvoiren van een catholyck mensche van syne pastoor metghaders vande wet van syne residentie,

zeght dat neen, nemaer continuelyck ghevagabondeert ende achter lande syn broodt ghebedelt thebben.

Wat den verweerder moveert achter lande te loopen sonder eenighe attestatien van zyn voorgaende leven

...

Burghmeesters ende schepenen ghesien den heesch ende calaingie vande ampman desr stede causa officij heescher ter eender syde jeghens ende ten laste van **Arnold Gismans** ghevanghen verweerder daeruppe ghedaen ende up als ghelet burghmeesters ende schepenen voornoemt recht doende hebben ghewesen ende den voornoemde verweerder ghebannen buuten deser stede ende jurisdictie den tydt van fyftich jaeren daervutte te scheden binnen zoneschyne – inderdicerende den zelven verweerder hanghende den zelven tydt daerinne te comen up peyne van gheeselynghe ende inde costen ende misen van justitien
Actum ter camere den iijde april 1631

Heesch ende calaigne omme den ampman causa officij heescher jeghens ende ten laste van Aernout Gismans ghevanghen verweerder dienende voor mynen heern burghmeesters ende schepnene der stede van Poperinghe

Inden eersten dient ghepremitteert voor warachtich dat hy de placcaeten vande conincklike majesteit wel scherpelick verboden es an ieghelicken te loopen ende vagabonderen achter den lande opde peinen ende amenden daerby ghestatueert.

Diesnietjeghenstaende 'theeft belieft den vooroemde verweerder doende ter contarien, Over vyf jaren ende meer te vagabonderen ende bedelen zyn broodt van deen stede, dorpen ende prochien in Vlaenderen, vernemende t'elcker plaetse naer de vermaerste ende ghequalifierste aldaer, ende hem ter handt doende beslotene briefven gheschreven by zynder handt ende onder zyn naeme, ghepallieert met onwarachtighe redenen als dat den verweerder deur t'innemen van de stadt Shertogenbosch ende omme gheene handtyze te hebben mette heretiqcquen daerinne woonende ghenootzaeckt is te commen in dese ende andere landen, ende hem te keeren totten devote ende godtvruchtige persoonen omme van hemlieden gheholpen te wesen ende van hemlieden eenen goeden pennynck te verwerfven omme daarmede tot een schoolmeesterschap ofte gheestelicken staet te gheraeken dus de verweerder nochtans gheene intentie en is hebbende.

In teecken van welcken ende dat sverweeders briefven vervult zyn met onwarachtighe pretexten ende redenen, en heeft den voornoemde verweerder in judicie gheexamineert zynde niet connen doceren van eenighe attestatie van zyne laetste residentie ende vele min van de debvoirs dies toestaen een goet catholyck ende christen mensche.

Waervutte ghenouch te collegieren ende vastelick te bemerkcn doet, dat den verweerder ontwyffelick is van quaeden comportemente ende alzo daghelicx doende jeghens de placcaeten vande zyne voorseide majesteit vagabonderende ende de goede arme lieden aelmoessen stelende.

Doende oock alhier te noteren dat den verweerder ontwyffelick niet en is cathholick, zo hy seght te wesen - overmidts dat hy versocht heeft eenen gheuxbrief - welcken hy verweerder oock eenen brief ghereet ghemaect heeft inde welcken den verweerder schreef ghebooren te zyne van Bochoven by Heusden, veranderende alsoo de plaetse zynde gheboorte ende met ongherechtighen ende leughenachtighen middelen elckeen bedriegende.

Al 't welcken d'heescher ghemoveert heeft den verweerder t'apreghenderen ende in vanghenesse te recommanderen, nemende tzyne laste de naervolghende fynen ende conclusien

midswelcken d'heescher concluderende, tendeert ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinytyfve ende over recht ghewesen ende ghecondempneert wort in alzulcke corporele honorable ofte andere punitie ofte amende als uwe edelen naer merite vande zaecke zal bevonden te behooren metghaders inde costen ende misen van justitie implorerende etc.

16 juli 1631 – Jean Paprel, dict Platgequi – Delicten – SAP250
--

Rolle van proceduren criminele medghaders an delicten ende injurien onderhoudend voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe beghinnende
in juny xvj c xxxj
Ghilein Wenis clercq 1631
Meester Joos de Rycke, greffier
Pieter Costenoble, clercq 1633

folio 2

Ghedient van heesch par escript **Jean Paprel dict Platgequi** ghevanghen daeroppe den heescher gheexamineert den verweerder jehens der amptman causa officij is gheweest deb 16 july 1631

op als ghelet - burghmeesters ende schepenen voornoemt recht doende ter maenynghen, heeschynghen ende conclusien vande voornomden heescher hebben ghewesen ende den verweerder hier teghenwoordigh ghecondemneert, zoo zy doen by desen - gheleet te woren van vuyt de vanghenesse deser stede tot an t' peloryn besteken

met twee roeden in zyn hals ende an tselve ghebonden te wesen den tyt van een heure ten ghetoooghe van een ieghelick - hem verweerder voorts bannende vuuten deser stede ende jurisdictie metghaders d'inclaucementen van dien den tydt van thien jaen daerutte te scheeden binnen sonneschynne met interdictie van daerinne te commen ghedeurende den zelven tydt op peyne van gheesselynghe, condemnende den verweerder voorts inde kosten ende emysen van justitie actum den jste ougst 1631

opden xix july 1631

Delicten - SAP 250

Jacques Femery verweerder jehens Gillis de Roode heescher in materie van injurie den amptman medeghevought.

De huusvrauwe van Pieter de Dammere verweerder jehens Mahieu de Hoverder - den amptman medeghvought heescher by reparatie van injurie

Gedient van heesch par escript copie Reenynghen actum xix july 1631 - meerdaeghs - purgieren

14 april 1631 - De Keersestikken – DEELLOTEN – Trascriptie Sabine Top & Raymond Verhaeghe
--

Het keersestick in de Lyssenthouck

Sabine Top is een trouwe bezoeker van ons Stadsarchief en is al jaren aan een stuk haar stamboom aan het uitpluizen, zodat ze nu een halve telefoonboek voorouders heeft verzameld. En zo kwam het dat ze mij opeens vroeg of ik wist wat een 'keersestick' was. Ik had er nooit over gehoord.

En dus toonde ze mij het onderstaande deellot in het register van de Weezerie – in het archief beter bekend als SAP 322 – dat door **Raymond Verhaeghe** getranscribeerd was.

Eerst een woordje uitleg.

De gezinssituatie is de volgende:

Mahieu Vanneufville & Jacquemyne Beuware +

- Jacob
- Tanneken

Mahieu Vanneufville was gehuwd met Jacquemyne Beuware en met haar had hij dus twee kinderen: Jacob en Tanneken.

Toen zij overleed diende haar erfenis of 'matrimonie' verdeeld te worden. De helft hiervan ging naar haar man Mahieu en de andere helft werd verdeeld onder haar twee kinderen. Deze verdeling werd beschreven in een deellot per kind en voor de 'onderjarige' of minderjarige kinderen werden deze loten opgeschreven in de register van de weezerie.

De tekst luidt als volgt:

14 april 1631 - De Keersestikken – DEELLOTEN

Deellot SAP 322, 24

Pieter Adriaen vooghd –

Mahieu Vanneufville als vader van **Jacob** zyne zoone heeft overgebracht by deellote in daten van den XIIIe juli 1630 ondertekent **A. Lebbe**¹ de naervolghende goedynghen de voorseide Jacob gesuccedeert - angedeelt by den overlyden van **Jacquemyn filia Clays Beuwaere** zijn moeder - in 't **verscheedt**² van zyn vaeder - broers en zusters.

Matrimonie in den Lyssenthouck - 't zevenste in een ghemet hofstede en **madelstede**³ wesende **vry landt**⁴ -

ghemeene in drie ghemeten met Jan Benaut , Pieter Sailliere - **causa uxoris**⁵ - medgaders zijn broeders en zusters –

aboutterende⁶ met de zuudeynde op de **Bethuynestraete** - van noorden 't landt van Pieter Van Neufville en Pieter Galliere - causa uxoris - de westzyde 't landt van St Anna Gulde en d'oostzyde d'heer Pieter Van Peereboome en d'heer Jan Makeblyde –

ghelast met de helft in byleven ten proffyte van zynen vader-

Item 't XIIIe in 't IIIe van alle de groene en de drooghe **catheilen**⁷ staende op de voorseide partye hofstede - groot drie ghemeten -

ghemeene als vooren medghaders ghemeene met zynen vader -

ghereserveert de meeste opgaende boomen competeren de voorseide Sailliere en XII gecocht by Andries Lebbe.

¹ A. Lebbe of waarschijnlijk Andries Lebbe trad dus hier op als deelman. Bij de verdeling van erfenissen werden doorgaans deellieden betrokken die de situatie kenden. De deellieden dienden een eed af te leggen om hun functie te kunnen uitoefenen.

² 't Verscheedt – het scheiden of opdelen van de erfenis.

³ Madelstede : In het WNT lezen we dat het woord bij Stallaert uit de Cost. van Cassel wordt aangehaald in de betekenis van voornaamste woonhuis van een overledene met een deel lands als voordeel van den jongsten zoon. Misschien is het woord hetzelfde als maelstede, plaats waar eene vergadering gehouden wordt, of ook vergaderplaats, verzamelplaats, doch opgevat in de bepaalde bet. van vereenigingspunt der kinderen uit één gezin .Een madelare is dan De eig. bet. zal zijn hij die voor iemand spreekt, bij uitbr. zaakgelastigde, zaakwaarnemer. Het woord is uit het Mnl. opgeteekend in de bet. boedelredder, boedelredderaar. Zie De Bo 664 op madelaar: “dit woord vindt men niet alleen in de oude costume van Berghen S. Winocx, van Brouckburch, van Ostende en van Veurne, maar ook in 't fr. wdb. van Bescherelle, die zegt: “Madelaer, anc. jurispr. Terme usité dans la Flandre flamingante, se disait d'un curateur donné aux successions vacantes et aux successions recueillies, pour en poursuivre les droits et en acquitter les charges”. Zie een voorbeeld aldaar en bij Stallaert 2, 179 uit de Costume van Veurne, en een bij De Bo (zie de hierna volgende aanh.) uit de Cost. van Yperen, waar ook het vr. madelege voorkomt.

— De betrekking van den “madelare” of boedelredder, of ook de boedelredding wordt in de Cost. van Veurne madelrie genoemd. Zie de plaats bij De Bo en Stallaert t. a. p.

⁴ Vryland = land dat niet valt onder het cijnsgebied van de heer – wat in Poperinghe heel uitzonderlijk was.

⁵ Causa uxoris : uit hoofde van het huwelijk

⁶ Aboutteren : grenzende aan

⁷ Cathielen: roerende stukken goed

Hellehouck

Item twee linnen estlandt ligghende ghemeene met Pieter Galliere in twee ghemeten -

streckende van zuuden **t' elst**⁸ van Andries Rebaut - van oosten - westen en noorden de elsten vande Gasthuuse - belast met de helft in byleven alsvooren

Conquest⁹ in den

Schoudemonthouck.

Anderhalf ghemet zaylant - streckende metten zuudteynde op de Casselstraete - 't noordeynde d'heer Pieter Van de Peereboom - de westzyde Jacob Deberch , drapier en d'oostzyde Pieter Adriaen - gelast met XLIII schele IX deniers jaers de heere

Item angaende 't vijfde in t'derde van een lynne zaylandt in de Lyssenthouck - ghemeene in twee linnen met d'aeldynghen van Maeyke Van Westbrouck - stiefmoeder van d'overleden – gecocht by wylen **Clays Beuwaere jeghens Charles Liebaert** - streckende zuud en noordt - 't noordeynde d'Oude Bellestraete - 't

zuudeynde in 't waterloop - d'oosteynde Jacob Bollaert en de westzyde Pieter Sailliere en ander –

is vutghelaeten in sterfhuus - soo oock in 't sterfhuus vande voorseide Clays Beuwaere en zyn huusvrauwe, - te weten - het gebrueck van die is toegelaeten an **Mahieu Van Neufville d'oude mits jaerlicx t'onderhouden een wassen keerse staende voor het beeld van Onze Lieve Vrouwe in kercke van St Jan en dezelve keerse jaerlicx ommedraghende te Poperynghe ommeghang voor het voorseide beeld, dus memorie**

Item deelt in ghereede pennynghen - v pond - ende vlietende catheilen - meubelen - inschulden en ghereede pennynghen clevende ande vader - zuuwer boven alle schulden begrepen IX #G Vlaams – *9 pond grooten Vlaams* - die zyne voorseide vaeder hem moet volghen in baete van lande medghaders IC XX #G – *120 ponden grooten Vlaams* - toeghelegt voor een **accoutrement**¹⁰ tot de somme van IJc LXIIJ pond XIIJ Schele VIII deniers hieraf

⁸ Elst : kapbos

⁹ Conquest: aangewonnen bezit

¹⁰ Accoutrement of accoutrement betekent letterlijk 'uitdossing' of 'kleding'. – Dit is te zien als een som geld zoals men bij verkopeningen of halmen spreekt over een 'hoofdkleed' voor de vrouw – en is een vrijgestelde vergoeding.

ghemynckt¹¹ LX #G die dese weese moet volghen in baete vande lande an Tanneken zyn zuster

Er blyft noch zuuwer te heffen van zyne voorseide vaeder de somme van IJc IIIJ – 204 - pond XIIIJ – 14 - Schele III – 3 – deniers parisis

Hiermede wese voldaan van voorseide successie met protestatie in style

Item elck van d'aeldynghen vermach te passeren med peerden - waghen - **zole**¹² **ende zaet**¹³ over elcanders grondt van erfve ter minste grieve zonder eenighe **recompense**¹⁴.

Actum den 14 april 1631. In staete 1632, 1634, 1635.

Franciscus Lebbe ghetrauwet met Tanneken kent hem vernought

Actum ter weezerie den XVe xxx 1636 in staete 1638

*Dat 'keersestick' is dus een heel eigenaardig stuk grond. Het maakt effectief deel uit van de erfenis van de familie Beuware aangezien het aangekocht werd door **Clays Beuwaere***

***jeghens Charles Liebaert**. En toch wordt het uit de erfvenis gehouden en toegewezen aan*

Mahieu van Neufville d'oude – die dus de vader van de weduwnaar zal geweest zijn.

Hij dient daarvoor een 'wassen' kaars te plaatsen van het beeld van Onze Lieve Vrouwe van Sint Jan en deze kaars ook meedragen in de jaarlijkse ommegang.

Waar het stuk grond juist gelegen was, kan ik niet meer bepalen. Het enige wat we met zekerheid kunnen stellen is dat het langs de Oude Bellestraat gelegen was., maar welke Oude Bellestraat men hier bedoelde is ook al onduidelijk.

Al bij al, blijkt uit deze akte weer eens dat de verering van Onze Lieve Vrouw van Sint Jan omstreeks 1630 diep geworteld zat in de Poperingse samenleving.

¹¹ Myncken : verminderen

¹² Zole : WNT - Gewest. ben. voor den wielploeg, een ploeg met een raam of voorstel waaraan de wielassen en de ploeglichamen zijn bevestigd; gebruikt om zwaar land te beploegen dat men wil bezaaien of beplanten. Gewest. in W.-VI.

¹³ Zole ende zaet : WNT - zole en zaad, het ploegen en zaaien, inz. (de onkosten bij verkoop van land van) het mesten, ploegen, zaaien of planten van een akker. Veroud.

¹⁴ Recompense: vergoeding

Pieter Adriaen vooghd –

Mahieu Vanneufville vader van Tanneken zyn dochter heeft insghelycx overgebracht (haerlieden goet cs (?) moeders doot matrimonie in **Lyssenthouck** –

t'zevenste van een ghemet hofstede ten madelstede wesende vry landt ghemeene in drie ghemeten hofstede met Jan Renaut –

een huus aboutterende metter zuudteynde op de Bethuynstraete ende 't landt van kercke van Onze Lieve Vrouwe ofte te St Anna gilde - 't noordeynde 't landt van Pieter Van Neufville en Pieter Sailliere ende d'oostzyde 't landt van d'heer Pieter Van Peereboome en d'heer Jan Makeblyde –

ghelast met d'helft in byleven ten proffyte van haer voorseide vaeder.

Item t' XIIIe in 't derde van alle groene en drooghe catheilen staende op de voorschreven drie ghemeten hofstede ghemeene als vooren - ghereserveert de meeste opgaende boomen competerende de voorseide Sailliere ende XII gecocht by Andries Lebbe

Item de helft van van vijf vier en vyf roeden zaylandt ghenamt - de rentwilch (?) inde voorseide houck - waerof d'ene helft competeert d'aeldynghen van mynheer van Westbrouck aboutterende metter zuudeynde op den kerckewegh - de westzyde de meulendreve - toebehorend Pieter Salomé - t' noordeynde de Bethuynstraete en d'oostzyde deselve ghelast met de helft van vier den heere

Item noch belast met de helft in byleven als vooren.

Noch drie zulks elstland in Hellehouck in **'t Maeneschijn** - streckende zuudt en noordt d'oostzyde t'elst van ——— t' zuudteynde in 't waterloop de westzyde t'elst van heer Pieter Van Peereboome en 't noordeynde d'elst van Andries Lebbe en ene ghelast met de helft in byleven alsvooren

Item 't VIIe van IIIe van een lyn zaylandt ligghend in **Lissenthouck** ghemeene met d'aeldynghen van mijnheer van Westbrouck in twee lynnen streckend zuudt noordt 't noordeynde 't Oude Bellstraete - 't zuudteynde in 't waterloop van oosten Jacob Bollaert en de westzyde Pieter Sailliere en and is (??) uutghelaeten in dit sterfhuus soo oock in 't sterfhuus van voorseide Beuwaere en zyn huusvrouwe te weten **'t gebrueck van dien is toegelaeten Mahieu Van Neufville blyfver voors midts jaerlicx 't onderhouden een wassen keerse staend voor t' beeld van Onze L Vrouwe te St Jans en deselve keerse jaerlicx ommedraghen te Poperyngh ommeganghe voor 't zel(fde) beeld dus me(morie?).**

Item deelt in ghereede pennynghen - clevende an haere vaeder - zuuver boven alle schulden begrepen IX #G die haeren voorseide vaeder haer moet volghen van baete van lande medghaders III^{CXX} XII #G - 't gene haere broeders en zuster dese weese moeten volghen van ghelycke baete van lande te verhaelen op haere voorseide vaeder midts 't zelve de voorseide haere broeders en zuster is afgecocht in hemlieden ghereede pennynghen – 't wamen de somme van IJ^C XXXVI # XIII V VIII sch noch toegevoeght IC XX #G 't gonne de voors weese is toeghezeijt voor een accont beamt midts degheene die ten huuwel(ick) ghecommen zy danof voldaan zyn t'hanne sal cleven an haere vae(der) de so(mm)e van III lbV# XVIII.. III.. wesende daermede voldaan van de voors successie me protesta(tie) naer style.

Item elc van d'aeldyn vermach te passeren met peerde waghen, zole en zael (?) over elcanders lande tenminste grieve zonder danof eenighe recompense te gheven

Actum den XIII april 1631 in staete 1634 in staete 1635 Franciscus Lebbe ghetauwet met 't voors Tanneke kent hem vernoucht act ter weezerie de XII april 1636

deellot 322, 63 (foto 47-49)

Jacob Vanneufville modo Frans Lebbe fs Jan voogt van Pieter Jan Jacob en Janneken, de vier achtergelaeten weezen van Janneken fa Mahieu Vanneufville geprocreeert by Pieter Adriaen

fs Hrx (*Hendrik*) heeft overgebracht by deellote in daten van 7 ougust 1641 ondt Christiaen Visaige en A Lebbe de naervolghende goedyn de voors weezen vervallen en gesuccedeert by den doot en overlyden van haern voorsn moeder by de doot en overlyden vna haern voorsn moeder ghestorven ceurzuster deser stede ZM in meye 1641

Patrimonie van heml voorn vaeder liggh(end) in Hipshouck van Poperyn. Eerst d'onverdeelde helft van twee gheme(?) lynen hogstede ghemeene met hunne voorn Vaeder wesend tse(?) d'oosthelft van vier lynen stre(ckend) zuidt en noordt d'oosteynde zonder haghe jeghens de hofstede van Ghelein De Keerle 't zuidtem metten haghe jeghens 't landt van disch van Poperyn, de westzyde Jan Caulier caa uxoris en 't noordein 't naervolghen

Item de helft van alle het opgaend en fruutdraghen boome staend op de voors twss lyn hofstede ghemeene alsvooren

Item ghel(ycke) helft van alle tronckboome erop staend

Item d'helft van thien roen meersch ghemeene alsvooren paelend van oosten an 't naervolghen ghe(met?) iij r(oeden) landts van zuiden de voors hofstede westen de meersch van kynderen Mahieu Hennyn caa uxoris en van noorden Jacques Floor met de helft van groene catheilen erop staend

Item d'ompaelde helft van een ghe iij roeden zaylandt en hommelhof streckend zuidt en noordt d'oosteynde en zuidteinde de hofstede en gerslandt van voorn Keerle de westzyde met deel van haghe hiermede gaen(d) jeghens de voorbye meersch en 't landt van voors Floor nu zyne aeldyn en noordten metter haghe jeghens 't landt van kynderen Allaert Faes

Item de helft van alle het opgaend te zuidten en oostzyde ghemeene alsvooren

Item ghel helft van bekelaers (*beukelaers = beuken?*) op de ptie (=partij?)

Matrimonie in de Lyssenthouck. Een ghe XXI r(oeden) zaylandt ghenaemt het beuntken (of *benutken?*) streckend oost en west t' oosten de Westouterstr(aete) de zuidtyde de kynderen Jo^e Jan Baptist Bulteel 't westen Jo^e Charles Clais heere van Hulst ende noordtyde Daniël Salomé belast met XXIIIJ t# tjrs (*t'jaers?*) de pe XVIe ten proffytte van kercke van Onze L V zynde vorts noch belast in byleven an blyfver met deen helft coustumerl.. (?)

Item anderhalf ghe zaylandt ligghend in Schoudemonthouc van Poperyn streckend zuidt en noordt d'oostzyde Ghelein Wenis 't zuidtein Chriaen Visaige en 't noordein Pr de Focquenbergh caa uxoris en myn heere Verhamme ghelast met handrente an heere als van oude tyden metg met XII #G tjrs ten proffytte van Catheryne De Roode en vorts met byleven alsvooren

Item 't vyfde van omtrent een ghem zaylandt wesen vrylandt ligghend in Haghebaerthouck staend in 't gheheele zuidt en noordt d'oostzyde Jacob Wanten ende de kynderen Louys Van Goesteene westen Jan Van Neufville en van noorden de beke alsoover de hofstede van voorn Wanten in 't ghe LX r(oeden) ghelast in byleven alsvooren

Item zeven roen en half zaylandt genaemt 't keerssesticxken ligghend in Lyssenthouck ghemeene in twee lynen landts begrepen de naervolghen copschat en andere staend zuidt en noordt d'oostzyde de kynderen Jacob Bollaert 't zuidt de beke de westzyde de voetberch alsvoner (?) de kynderen Pr Saliere en 't noordten t' straetken zynde in 't gheheele belast m(et?) 't onderhoudt van een groote wassen keersse staende in St Jans kercke voor 't beldt van Onze L Vr en ooc in 't omedraghen van zelv keersse alle jaere te Poperinghe ommegangh ghelast int byleven voorz coust (?) LXXVI r(oeden) zaylandt ligghend ghemeene in voors twee lynen landts gheseit het keerssesticxken zynde belast met voors onderhoudt en omedraghen alsvooren de aboutte vooren staen van welc de blyfver heeft de helft en de kynderen dander helft dus hier XXXVI roeden

Item de voors vier weeskynderen deelen in ghereede pennyn procederen van vlietende catheilen meubelen ghereede pennyn en inschulden zuiver boven alle schulden de so(mm)e van een duust acht hondert zesennichtich pon twaelf schelle zes pe par welc voors pennyn zyn cleven an heml voors vaeder en by hem te verzekeren

zynde alsmede voldaan van voors successie actum ter wezerie 22 dec 1641 in staete 1643 te verborghde de weesepennyn compareerde ter weeserie Pr Adriaens heeft verbonden versekertheyd van weesepennyn een ghemet oude bombaer (?) en zaylandt ghelegen in Hipshouc van Poperyn ghebruyckt by Jan Carlier staeckende met de zuidteynde de disch van S Bertinus de westzyde de kyn Mahieu Hennin d'oostzyde Gelein De Keerle en de noortzyde Jan Carlier act ter weeserie de 23 april 1643 in state 1644 in state 1645 deze successie is begrepen in de vaders successie fol 81 verekent 19 april 1657 deellot 322, 106v onderaan en 107

Frans Lebbe fs Jans ende Andries Masselis fs Andries vooghden van Jacob Lebbe hebben overgebracht by deellot in date 27 feb 1654 ondt Joos Cheys en Frans Wenis de naervolgen goedynde de voors weese vervallen en gesuccedeert by de doot ende **overlyden van Frans Lebbe fs Frans** zyn echtaygen broeder overleden jonghman te huwen ter elde van omtrent een en twyntich jaeren keurbroeder der stede van Poperyn op de 12e januari 1654 wyens ziele Godt ghenadich zy in 't verscheedt van Maillt en Maeyken Lebbe zyn broeder ende zuster metgr de weeze Andries Lebbe zyne neve

Lyssenthouck van Poperynghe de zuuthelft van vier ghemeten en half onder ghers ende meersche wannof de noorthelft is competeren de weeze van Andries Lebbe strecken met gheheele oost ende west 't ooste Jacob Wanten ende den meersch van 't voorn weese Andries Lebbe de zuutzyde het gherslandt van wed Jo Jan Bapt Bulteel het westeynde de beke ende van noorden de vuytwege ofte dreve van madelstede van d'overledens ouders hier exclus weghens de groene catheilen heeft dit lot voor baete twee eecken met een minder in de haghe en meersch met recht van 't landt zonder recompense een termijn van zes jaeren regard van 't surplus van catheile syn deselve zoo op d'een als op d'ander helft ghemeene wezende XVII yepkens midtshofs (?) en een bollaerden eecke XVIII opgaende wilghens ende LX troncken van voors Jacob heeft d'oosthelft ghemeene mette zelve weese van Frans Lebbe die de westhelft heeft van vijf vierendeel 't zaylandt streckend ende gheeleghen alsvooren metten oosteynde de kyn van wylent Jacob Melis d'oude de zuutzyde 't zaylandt van voorn Jacob Lebbe westen in de beke en van noorden het zaylandt van voorn Maillt Lebbe belast met 's heeren handrente van ouden tyden.

Inschult ghemeene vuyt staete ghelaeten hier 1/4 Jan Berthel is schuldich van drie jaeren lantspacht 't laetst verscheenen baefs(misse) 1652 XXIIII #G (?) Daniël Isengrein is schuldich in zelfs van vier jaeren landspacht t' en versche baefe 1649 boven een derde moderav..... (?) IC LX #G ende voorts is dit lot te sterck ghefurniert de some van XL te volghen aen Mayken Lebbe zyn zuster comt gl de zelv XL ... Actum te wezerie 22 decembre 1654 te rekene 1658 den voors Jacob op 't rapport van zyne vrienden is byde wete gestelt t' zynen blade (?) Actum XVI January 1659 en ... gherekent deellot 322-111v, 112

Frans Lebbe (modo Maillart Lebbe fa Frans, modo Jacob Lebbe) fs Jans en Andries Masselis fa Andries vooghd van Andriesken Lebbe fs Frans die hy ghewonnen heeft by Cathelyne fa Pieter Dekeyser hebben overghebracht by deellote in date 27 feb 1654 ondt Joos Cheys en Frans Wenis de naervolghende goederen de voors weese vervallen ende gesuccedeert by de dood en overlyden van Frans Lebbe zyn echtaygen oom paterneel overleen jonghman te huywen zelds van 21 jaeren ceurboreder der stede van Poperyn op den 12 janry 1654 (wyens ziele godt ghenadig zy) in 't verscheedt van Maillt, Jacob en Maeyken 's weeskens ooms en moye.

Vraemgoet Lyssenthouc van Poperyn de noorthelft van vier ghem en half andere ghers en meersch streckend oost en west 't oosten Jacob Wanten ende de meersch van deze weeze de zuuten 't gerslant van We Jo Jan Baptist Bulteel ende westen de beke ende van noorden de uutwegh ofte dreve van madelstede van 's overledens ouders exclus de wedersplete deser van zuuden competeren den voors Jacob Lebbe 's weezens oom weghens de groene catheile

.eefe den voors Jacob Lebbe meent = ochten (?) van voorgaende partie in baete van lote twee eecken met een minder in haghe an meersch met recht van 't landt zonder recompense een termyn van zes jaeren me Due (?) in 't regard van 't surplus van catheilen zyn de zelve zoo op d'een als d'ander helfe ghemeen gebleven wesend XVII yepkens midtshofs ende een bollaerden eecke XVIII opgaende wilghens ende LX troncken. De voors weeze heeft de westhelft van vyf vierendeel zaylandt ghemeene streckend en ghelegen alsvooren metten ooste de kynderen van wielene Jacob Melis met de zuutz(yde) 't zaylandt van voorn Maillt Lebbe te laste met sheeren handrente als van ouden tyden

Inschult ghemeene uyt staete ghelaetn danof dit lot een vierde heeft Jan Berthel is schuldich van drie jaeren landpacht ten verschen baef(misse) 1652 XXIII #g VI.. Daniël Isengrein is schuldich inrese (?) van vier jaeren landpacht ten verschen baef 1649 boven een derde moderae (?) I^C LX #g deze weese is bewezen te haelen op Frans Lebbe fs Andries in minderyn van 't gonne hy den overleden schuldich was van dienste XVII #g daerjehens dezelve weese belate is te betaelen aen Pieter Rousseau fs Mahieu per rekenyn van laboeur XI #g nog van omestellyn te touheren (?) per accoorde op 's overledens gebruuck VIII #g daermode voldaan van sooveel te kennisse van deellieden ghecommen is

Actum weezerie 7 jan 1655 te rekenen 1658 te rekenen binnen 2 maenden op boete van 3 #g 5 meye 1661 te rekenen binnen een maand op boete van zes pond 1662 in staete 1664 ghrekent 31-8-1664 in staete 1665 in staete 1669 in staete 1670 in staete 1671

NB De Frans Lebbe die in het parochieregister is vermeld als overleden en begraven in de kerk met de grote dienst op 13 januari 1654 is dus niet Frans zoon van Jan zoals het Lebboek stelt, maar wel Frans zoon van Frans Lebbe en Jacquemijne Quaghebeur die geboren is in 1631. Het huwelijk van Frans Lebbe met Gislana Dekeyzer zal dus niet het huwelijk geweest zijn van een < 18 jarige Frans fs Frans Lebbe, maar eerder een tweede huwelijk van weduwnaar Frans fs Jan Lebbe.

deellot 322- 81, 81v, 82 (foto 50-52)

Jacob Van Neufville fs Mahieu obiit, modo Jan Carlier a patre, Frans Lebbe fs Jans voogd van Jacobbin achtergelaten nu unicq weezekyndt van Pr Adriaen geprocreeert by Janneken fa Mahieu Van Neufville heeft overgebracht in deellote in daten IIIJ feb 1647 ondt A Lebbe de goedynd de zelv weeze gesuccedeert ten overlyden van Pr Adriaen voorn zynen vaeder, van Pieter, Jan en Janneken zyn twee eyghe broeders en zuster, zo oock van Fransken en Perontien zyn twee halve broeder en zuster al overleden van de contagieuze ziekte in september 1646 zoo oock 't goedt hierby gevanght dezen weeze vervallen ter overlyden van zyne voorz moeder die overleed in meye 1641 (ZM) al ceurbroeders en ceurzusters deser stede van Poperyn de voors weeze oudt ... jaere ofte daeromtrent aenghedeelt 't naervolghende

Patrimonie in de Hipshouck van Poperyn. Eerst d'oosthelft van vier lynen hofe ligghend in de selven houck streckend zuudt en noordt de oostzyde de haghe exclus jehens de hofe van Ghelein De Keerle 't zuuden 't zaylandt van disch als de westzyde de werfplete (?) toebehooren Jan Carlier caa uxoris en de noordte de naervolghen meersch alhier II lynen Item thien roeden meersch ligghend in den selven houck paelend van oosten aen naervolghende partye zaylandt van zuuden de voorgaende partye hof^e van westen de meersch Mahieu Hennin en van noorde d'hoirs Jacques Floor met .. opgaende en .. bokelaers daerop staend hier X roeden

Item een ghemet vier roeden zaylandt in deselven houck streckend zuud en noordt 'zuudte en oostzyde 't gerslandt en hof^e van voors De Keerle de westzyde met deel van de haeghe 't landt van aeldyn van voors Floor en 't noordte met de haeghe teghens 't landt van hoirs Allaert Faes

Item opgaende daaerop staend 't zae patrimonie vyf lijne XIII roeden belast met XX #g tj(ae)rs losrente de pe(y) XVIe ten proffyte van Chrian Bente en d'aeldyn Ghilein Diedeman

in drie briefve beden 't sae(m) LX #g tj(ae)rs van welc betaelt de voorz Carlier ghel XX #g tj(ae)rs en 't restene de weese Mahieu Hennin 't sae(m) beset op omtrent zes ghemete landts alles volghens de lettere van constitutie dies brede ghewaghe

Matrimonie in den Lissenthouck een ghemt XXV roeden zaylandt ghemaemt 't benutgen ligghend alsvooren streckend oost en west 't oost in de Westouterstraete de zuudtzyde 't landt van kyn van Jo^r Jan Bapte Bulteel 't weste Jo^r Charles Cleys heere van Hulst efs en de noordtzyde Claeys Huughe caa uxoris hier een ghemet XXV roeden zynde 't voorn ghemet XXV roe belast met XXIIIⁱ #g tjrs losrente te profytte van kercke van OLV valle altyt den ...

Item anderhald ghemet zaylandt ligghend in Schoudemonthouck streckend zuudt en noorst de oostzyde 't landt ghelein Wenis de zuudtzyde de Casselstraete de westzyde 't landt Chrian Visaige daer de **herberghe te roo cruuse** op staet en 't noordt Pr de Focquenbergh caa uxoris en mynheere van Hamme belast met handrente aen heere als van oude tyden en de XII #g tjrs die Jan De Roode daerop hadde is ghelost by de vooghd van weese van haere weezepennyn m^e hier een ghemet IIII roeden

Item 't vyfste van een ghemet vrylandt ligghend in de Haehjebaerthouck staend in 't gheheele zuudt en noordt de oostzyde Jacques Wante zuude Joe Jacquemyne Van de Goesteene van weste Jan Van Neufville en van noorden de groote beke daerover de hof^e voors Wante ghemeene met de kyn Mahieu Van Neufville hier LX roeden

Item zeven roe en half zaeylandt ghenaemt 't kersevelcxken ligghend in de Lissenthouck ghemeene in twee lyne mette coopschadt ghedaen by de overleden teghens Jacques Cauwera makende 't saeme LXXXIX en half roe streckend int' gheheele suudt en noordt d'oostzyde de kyn Jacob bollaert 't zuudte int waterloop de westzyde de voetwegh daerome de kyn Pieter Saliere ende andere ende 't noordte het cernemynoostraetje (?) belast in 't gheheele met het onderhoudt van een groote keersse staend voor 't bildt van Onze L Vrouwe in Sinte Jans kercke te Poperyn en oock in het ommedraghen van de zelv keersse alle poperyn ommeganckdaghe hier LXXIX 1/2 roe . Jacob Van Neufville vooghd voors heeft ghelost een rente van XII #g tjrs de pe XVIe die bezet was op anderhalf ghemet landts in de Schoudemonthouck die was ten proffytte van De Roode ter ontlastyn van deze weese int haer weezepennyn m^e de vooghd voors heeft ghecocht jeghens Jan Carlier een onbezette rente van XIX # XX .. de pe XVIe volgens d' obliga(ti)e in daten van XXVI 9b 1646 by hem onet (?) loop (coop?) en cours hebben date deser ter proffytte van deze weese voor 313 - 12 - 0 me

Item heeft ghecocht eene andere onbezette rente van XII # tjrs de pey XVI te proffytte alsvooren jeghens Andries Deroo volghen zyn obligae in date I-8e-1646 hebben alsdan loop en cours by hem onet (?) voor V LXXXII #

Item heeft ghecocht een rent van XXXVI #g 't jrs losbaer de pey XVIe volghens de lettere van constitutie dies breede ghewaeghe in date den XVIIIe mey 1646 wanof 't eersten jaer valle en verschyne zal de IIII april 1647 voor V LXXXVI %og jeghens Lauwyck Baervoet fs Jans ome S Elleboode gheseghelt mette zeghel der zaecken deser stede van Poperyn hier m^e de voors vooghd is schuldich aen voors weese procederen van haere weezepennyn y moeders doot en de gonne y vaeders doot metsg van haere broeders en zusters ghemynckt haer tafelcost en verscot van klederen totte eerste maerte 1647 incluis zuuver boven alle schuldne de so(mm)e van VIII^c XLIII # XII V clevende aen voorn vooghd en by hem te verzekeren de zelv weeze compt noch goet aen de weezen Mahieu Hennin 't gonne haer voorn vaeder goetd commpt van verschoten pennyn volghens heml laste rekenyn by den overleden ghedaen boven 't gonne van soveren reconre is hier IJ^c XLVI # XII .. IX .. en daarmede voldaan van voors successie actum ter wezerie den IXe febr 1647 in staete 1647 gherekent par Frans Lebbe fil Jan Carlier Anno 1652 in staete 1653 te rekenen 1657 gherekent ens in staete 1658 in staete 1659 compareerde Jacob Adriaen den welc hem kende van alles vernought actum XII april 1663 p(rese)nt 't college van weeze

deellot 322 - 99-100 (foto 53-55)

Jacob Van Neuville en Frans Lebbe fs Jan vooghden van Pieterke oudt drye en Janneke zes jaeren en Maeyke acht maenden al ofte daeromtrent de drye weezekyn van Jacob Van Neufville fs Mahieu wettelyk ghewonnen by Maeyken fa Jan Lebbe voor ons heeft overgebracht by deellote in daten van 18 feb 1650 ondt A Beke de naervolgh goedyd voors weeze ghefallen en gesuccedeert by de dood en overlyden van voorn Jacob heml eyghen vader 't zyne overlyden in octobere 1648 ZM ceurbroeder deser voors stede en jurisdictie in 't scheeden van heml moeder voor hun eyghe en propre goet

Patrimonie van overleden desen lote en volgh belast met de helft in byleven ab heml moeder Lyssenthouck van Poperyn alsvooren vyer lyne saeylandt ligghend in voorn houck streckend suyd en noordt d'oostzyde 't landt Jo(nkvrouw)e Jaacquemyne Van Goesteene 't zuydeyn(de) de leeneweg daerover 't landt van kercke van Onze Lieve Vrouwe de westen de boomgaert van mynheere van Hulst te hooghe leene en 't noordteynd 't landt van kyn Jan Van Neufville dus hyer in lande alsvooren vyer lynde

Item de twee vyfste deelen van een ghemet saeyl(andt) ligghend in Haghebaerthouck der voors jurisdictie streckend suyd en noordt in 't gheheele d'oosten d'aeldyn Jacob Wante 't suydteynd de voorn Jo^e Jacquemyne Van Goesteene de weste 't landt van - - - van noorden is groote beke daeronder de hof^e van voorn aeldyn W suute is ane (??) weze de voors partye vrylandt ghemeene met Frans Lebbe en ane (?) dus hyer in lande een lyn XX roe.

Item vyer lyne twyntich roe saeylandt in voor Lyssenthouck streckend alsvooren d'ooste 'tlandt Jacob Deroo en t'elst van kyn Ghelein Ferou (?) 'tsuudteynd 'tselve elst de weste de half brabantdreve en de noordteyn de hof^e van Joe Deroo dus hyer alsvooren vyer lyne XX roe

Item twee lyn elstlandt ghemeene in elc partye van twee ghemeten met de kyn Frans Lebbe en d'hoirs Pieter Salier aboutteeren in 't gheheele van suyde 't erf van - - - van weste oost en noorde d'elste van Gasthuuse der voorn stede dus hyer twee lyn zyn de gheheele voors partye twal elst (?) m^e

Lande matrimonie van blyfvegge danof de voors weezen haelen de gerechtigte helft ghemeene met deselve blyfver en heml moeder dye de wee heerl houdt (??)

Lyssenthouck item een ghemet preter 38 roe ome behuysde hof gerslandt en deels gebroken ghes van welc X lyn do half ghem preter acht roe competeren de kyn Maillt Debergh by pleckyn in (?) Lodewyck Gauwe Bervoet caa uxoris en een half ghe(met) de kyn Jacob Lucas dijer beede de partye dye hyer niet en competeren ligghend op de oosten en by het ... zulch dat 'tlandt alhyer toebehooren soude aboutteren van oosten 't landt van voorn Bervoet caa uxoris 't suydeind metten haeghen jehghens 't landt van We en kyn Jan Huyghe en de disch der voorn stede de westen 't landt van Andries Lebbe dat groot is twee lyn 't gonne haffe de (??) in dese p(ar)tye en voorts paelend jehghens d'hof^e van voorn Jacob Deroo en t' noordeynd op de utdreve van zelve Deroo d'haghe van suyden incluus soo voort is catheilen daerop ghemeene alsvooren alvooren 't woonhuys daerop staend streckend oost en west wese goet van timmereye en daecke hebbend een middelhuys caemer // oock daeran een spende (?) oock een selv caemer // voorts van westen een peerdestal al overzoldert medtsg een coestal daeraeneg met de ouden laete (?) van noorden daeran en de nieuw van voor.

Item des betoock (?) voor de huys mette stallyn daeran

Item een scheurke staend bet oock (??) van huys hebbend een dorschvloer in 'tmidden en twee wynckels ter syden daeran.

Groene Catheilen IIIJ^{xx} IX fruydtboome daerop staend van diverse nature one (?) cleene en groot. Item^cXX opgaende boome one (?) eecken alsmede populieren en wilghen begrepen medtsg^r I^cXXII bollaerde one harde en zachte meerl (?)

Item vyf vyerendeel XII roe saeyland streckend oost en west 't oosteynd de suydtz(yde) de hof Matthys Dubois en 't landt van kyn Jacob Lucas d'oude en de noortzyde de selve

Item twee ghe(met) XVI roeden saeylandt is dry sticken aen andere tsaeme suydt en noordt de oostzyde 't landt daeldyn van Joe Maerten van Do... van suyden d'hoirs Jan Claes de westen metter haeghe jeghens de Westoultrestraete en 't noordteynd met de haeghe jeghens 't landt van Douagiere (?) en kyn van Jo Jan Bapt Bulteel.

Item vyf vyerdeel saeylant streckend en ligghend als de voorgaende vyf vierendeel XXI roe t'oosteynde is selve (?) de suudzyde Maillt Vermeulen 't westeynde de voorn Westoultrestraete en de noordtzyde metter haeghe jeghens 't landt van kyn Gheleyn Debergh Landen commend van Pieter Lebbe sblyfver broer deze lote volghen ove (one?) dhelst (?) ghemeene alsvooren

Haeghebaerthouck Item d'onverdeelde helft ove (?) half ghemet (?) praeter elf roen behuysde hofe ghemeene met Frans Lebbe wese de westhelft van drye ghem praeter XXX roe voorgaend uitgepleckt jeghens de selv Lebbe paelend van oosten de ove (?) half ghem prater XI roen hommelhof toebehoren deselve Lebbe de haeghe exclus de zuydzyde en and(ere) haeghe jeghens 't landt Vincent Roens van weste de hof^e van Jo Jan Saldaine en van noorden 't meriestraete

Item 't vierde van haghe scheeden in 't midden van vierstede west waeruudtsch (?) noch 't heck (?) is ave (?) west weder helft ghemeene heml Moeder Frans Lebbe en and (?) m^e

Item d'helft van d'helft van een bovenstal (?) staend suydt van voorn huyse ghemeene met de voorn Frans Lebbe.

Item d'helft en ghemeene alsvooren van 37 opgaende boomen staend op 't voorz landt met ghel(ycke) helft van 29 bollaerde sue (?) cleene en grootd midtgrs van 44 fruytboome van diverse nature

Item twee ghemeten en half preter 17 roe saeylandt in drye sticken als andere ghemeene het eerste veldeke oaelend mette oosten op de Nieuwstraete de suydtzyde 't landt van Claude Demeulenaere en 't westeynd de Oude Belstraete de noorstzyde Chrian Masselis.

Item 't derde in 't vyfste van 2 ghe landts ghemeene met d'hoirs Frans Lebbe .. ter hofe daer Maillt Deberch woont in Edewaerthouck

Item drye vyerendeel estlandt ligghend in Haghebaerthouck in Oostbrabant streckend oost en west 't oosteynd t' elst van kercke van Onze Lieve Vrouwe de suydtzyde Rhocus dheer We Rouvroy 't westeynd 't Lyssecatstraetke hebben - - - roe daeroveer tot aen 't gherslande mr Charles Van Broucke en van noorde d'hoirs dheer Jan Makeblyde syn dese voors p(ar)tye d'helft d'helft van anderhalf ghem danof de kyn Gheleyn Debergh competeren de and(ere) drye vierendeel.

Item inse (?) te weese gelde (?) over heml helft schede in heml ghereeade catheilen staete ter sterfhuuse boven alle uitschulden te haelen op de voors heml moeder dye sy schuldigh is te verzeckeren naer costuyme XI^C IIIJ^{XX}# X.. en daermede voldaan m^e

Rogier Creus fa Jaecq en Maeyken fa Jan Lebbe hebben verbonden tot verzecker(en?) van bovenschre(ven) weezepy (weesepennyn?) ter acceptae van Frans Lebbe fs Jans voorst de wederhelft van alle de goedynd soo erfve als catheil de voorn weese te vaders dood so aenghedeelt comme van syde van comparant ov ega (??) acte den 4 maerte 1650 acte ter weezerie 20 oct 1651 (en in staete tot 1678)

NB Zeer lastig te ontcijferen handschrift. Wie is voogd Jacob Van Neufville voor de kinderen van de overleden Jacob Van Neufville ? Is dit de Jacob die gehuwd was met Jacoba Deroo? En welk was zijn relatie tot de overleden Jacob? Rogier Creus is intussen gehuwd met de weduwe Maria Lebbe en is dus schoonbroer geworden van Frans fs Jan Lebbe. Geen aanduiding hier dat Frans Lebbe fs Jan zou gestorven zijn voor de einddatum van dit deellot

Heesch ende calaigne omme den ampman cause officij - heescher ter eender zyde jeghens ende ter laste van **Jaecques Loeridan** - verweerder ter anderen dienende voor myne heeren burgmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten dient ghepremitteert voor warachtich dat byden placcaete vande ersthertogen onse souveraine princen op het stuck vande loop ende permissie van de munte inde jaere 1612 - ende gheconfirmeert byde conincklycke majesteit inde jaere 1628 eenen ieghelicke verboden ende gheinterdiceert es te ontfanghen eenige specie van goude ofte silvere pennynghen - niets toeghelaeten nochte ghevalueert ofte wel tot hoogheren prysze dan de zelve zyn ghepermittiert opde verberuurte vande zelve ofte de weerde van dien - ende daerenboven opde boete van tvier dobbel vande weerde van elck stick doende eenen gulden.

Desnietjeghenstande t'heeft belieft de voornoemde verweerder doende ter contrarien ende alzo de voorseide placcaeten contravenierende opden eersen feestedach deser stede - wesende den laetsten vande voorleden maendt van april 1631 - te ontfanghen van **Mahieu Entgrant** in betaelynge van eene peerdebeeste - **een gouden ridder** - gheslegghen inde rebelle provincien ende over zulcx billioen - drye valsche **gouden croonen** tot acht ponden parisis t'stuck - **twee halfve gouden realen** tot zes ponden thien schelle parisis t'stuck - eenen **roosenoble** tot neghentien penninghen parisis - eenen gouden Jacobus ende eenen gouden ridder - elck tot twaelf guldenen - al buuten de voorseide permissie

Een gouden reaal uit de 19de eeuw

Cause dat d'heescher de voorschreven gouden pennynghen ghesaisiert heeft ende den verweerder gheclaingiert inde boete daertoe staende - nemende tzyne laste de naervolghende fynen ende conclusien

Een rozenobel uit Zeeland begin 17de eeuw

Midswelcken dheersche concluderende - tendert ten fyne dat de voorschreven gouden billioen munte ende de gonne buuten de permissie ghegheven by ulieden

heeren sententie diffinityfve ende over recht ghewesen ende verclaert werden verbeurt ende de verweerder ghecondempneert inde weerde van t'quaruple van dien mitsghaders inde costen - vutterlick etc. biedende preuve ende heeschende cosen.

6 mei 1631

Andwoorde omme Jacques Loeridan jeghens den ampman cause officij heescher ghedient den 6 meye 1631

Andwoorden omme Jacques Loeridan verweerder ter eender zydejeghens den ampman - causa officij - heescher- ter anderen
voor ulieden myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren ontkent den verweerder enich goedt buytten permissie ontfanghen thebben
want nemmermeer blycken en sal dat den verweerder de drye gouden vlaemsche cronon ten
hoogheren pryse ontfanghen heeft - dan by placcaete ghepermitteert en is
Nemaer heeft de selve ontfanghen voor drye ghuldens twaelf stuvers - zoo hy oock doet de
twee halfve realen voor drye guldens eenen stuverre - metghaders den rosenoble voor acht
guldens ende thien stuvers alles conforme d'evaluatie ende permissie
Nopende den riddere die den heescher seght billioen te wesen - overmidts hy gheslegghen is
in de rebelle provincien is den verweerder bereedt te verclaeren onder solemnelen eede dat hy
ten tyde van t'ontfanghen vanden selven inumcabelick ende faictelick ignoreerde den selven te
wesen van andere ofte onghepermitteerden slaeghe midsdien gheloofde furnitiere dat het was
eene ridder van Spaingnen ende dienvolghende ghepermitteert
Ende den verweerder ten opsiene vande voorseide ignorantie - supine ende mimicible
excuselick van alle peynen die yemandt by contraventie van sconincx placcaeten
zoudesmoghen incurereen cum ignorante facti ni juno excuset

Mids welcken den verweerder tendeert tot nyet ontfanghen quadruple cause quicte met costen
- implorerende etc.

8 mei 1631 – Verpachting van de Sint Jansvijver - SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe
--

Jaques PROVENTIER heeft in pacht ghenomen jeghens de wet deser stede die insghelijcx
verpacht heeft ende zelven PROVENTIER zelven erve lege ligghende tusschen de
beestemart t'huus van Dame DE CODTS Sint Jansviver ende thommelhof van zelven
PROVENTIER tot de paelsteen die men stellen zal, eenen termyn van twyntich jaeren naer
een volghende t'jste jaer vallende den vijien mey 1632 voor twyntich schele parisis staende,
boven zes stoopen wyn ter tafele met laste van den steegher vande vyver tzynen laste te
verstellen ten gheriefve vande ghemeente indien tnoodt ende versocht is.
Actum ter camere den viij mey 1631.

16 juni 1631 – Aardehopen verkocht - SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe

Vercocht ten proffytte vande stede zeker aerdehooghen ter haulche an Meester Jan VANDER
FOOSE voor Lxxix ponden parisis. Actum xvjen juny 1631 te betaelen te baefmisse
eerstcommende

14 juli 1631 – De Sint Bertinuspacht op het bier - SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe

113v°

Kerckmeesters van Sint Bertins deser stede stellen ende ghebieden te pachte naer publicatie
ter haulche t'recht van vijfthien stuvers op elcke tonne groot bier de zelve kercke by octroye
competerende ten laste vande weerden ende tappers deser jurisdictie van de bieren die zy

slytten ende debiteren zullen van heden date dezer tot de laetsten octobre 1631 incluyt op de naervolghende conditien.

Eerst de pachters werden ghehouden te doene goede ende souffisante zekere ten contentemente vande kerckmeesters.

Te betaelen d'een helft binnen twee maenden ende dander helft ten expireren vande pacht.

Den instel zal gheschieden by dheer Guillame ROUVEROY

op

ijC xL p.

parisis

De zelve pacht niet verhooght zynde is op hem ghebleven ende endelycx overghelaeten an Pieter FOBERT dezelve pacht accepterende t'collegie vander wet den xiiij july 1631.

Jan DEKMIN bryckebacker es gheaccordeert met consente van Cristiaen VANDE WEGHE , dat hy staal moghen maeken ende backen brycken van ende op t'landt van stede by den voorzeyden weghe in pachte ghehouden op de crombkestraete soo langhe als de zelve heure ende pacht ghedeurt niet minderende, ende last dat hy DEKMIN ande ghemeente schuldich werdt te leveren de brycken thien stuvers min t'dant aen ander schuldich ghelycke styl gheneirende van ghelicke ofte beter vorme ende voorts

120r°

te leveren voor ende ten proffyte vande stede twee duust brycken, ende ^^ jaeren ende teynde vande pacht van t'voorgaende landt t'effenen, ende slichten naer t'behoorren. Toorconden deser xxxen july xvj xxxj.

124b - nummer 42 - 17 juli 1631 – Gevecht in de Truerniet

Heesch ome **Frans Bervoet filius Loys** heescher

jeghens ende ten laste van **Jacob Willems** verweerder

dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten omme uwe edele t'informeren vande materie voor handen dient gheweten ende es warachtich dat de voornoemde partijen collitiganten

upden **vij maerte 1631** laetstleden drynckende ontrent den neghen heuren inden nacht, ende t'saemen woorden hebbende - die den verweerder mouveerden -

ten huuse ende herberghe vande **Treurniet, daer Daniel van Zandtvoorde woonachtich** es, den verweeder hem zoo verde vergheten heeft,

dat hy met eene canne gheslegghen heeft op thoofte vande heescher, hem aldaer infererende oopene wonde, met loopende bloede, zulcx dat d'heescher dannof vande lyfve ghepericliteert heeft drye weken ende meer.

Ende hoewel den verweerder wel behoorde te betaelen de chyrurgien d'heescher ghecureert hebbende, metghaders dheescher te vuldoen van zyne pyne ende smerte, schaede ende interest met diesser ancleeft,

es nochtans daertoe ten diversche stonden, aensocht gheweest hebbende int vriendelicke dannof tot noch toeghebleven in ghebreke –

cause dat dheescher verweerder daeromme voor uwe edele gheactionneert heeft

Concluderende tzyne laste de naervolghende fynen ende conclustien

byden welcke dheescher tendeert dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve ende ove recht ghewesen ende ghecondempneert wort d'heescher te betaelen de somme van

elf ponden grooten vlaems, die hy betaelen moet an meester **Vincent Yserbrandt ende Philips Winnebroodt** dheescher

in cure ghehadt hebbende –
emmers d'heescher jeghen de voorseide chyrurgien t'ontheffen ende indempneren costeloos
ende schadeloos,
voorts over sheescher pyne ende smerte ghetaxeert vutte voorseide wonde by dheescher
gheleden den tydt van twee maenden
ende meer somme van vyf ponden grooten over zyne schaede ende interest als hebbende
ghelegghen mette voorseide wonde ghedeurende t'gheheele lentesaizoen ende langhe daernaer
totten tydt van zes weken zonder eenich handtwerck te connen doen
de somme van zeven ponden thien schellen grooten over doucken, delieieuse spyzen ende
dranck midts vier ende keerslucht,
twee ponden grooten over de weerde van eene tonne biers byde voorseide chyrurgien
sheescher huuse ghedroncken hanghende de voorseide cure
xviij pond parisis
ende over de spyze by dezelve chyrurgien alsdan ghesleten xxiiij pond parisis emmers
vutterlick ter discretie
biedende preuve ende heeschende kosten.

19 jumi 1661 - Delicten - SAP 250

Den xix july 1631
Pieter Keus, verweerder jeghens den amptman - causa officij - heescher
Ghedient van heesch by gheschryfte, copie Houcke - actum xxij july 1631 -
ghedient van andwoorde - copie Winnebroot 26 july 1631
overmits de denegatie is dheescher gheadmitteert ter preuve ende den verweerder ter
contrarie - dynckt hem goet
actum 30 july 1631 - meerdaechs - purgieren

SAP124B - nummer 29 - 28 july 1631 – Jacques Floor heeft de Pigoot gekocht tegen Jan Folcque
--

Intendit ende emply van blycken omme **Jan Folcke** verweerder ter eende zyde jeghens
Jaecques Floor heescher ter andere
dienende voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten employeert den voornoemde verweerder voor preuve alle zyn voorgaende
ghediende daertoe dacte van admissie ter preuve
Omme voorts byden voorseide verweerder te verifien de faicten ende exceptien by hem
voorghebracht, believe uwe edele te hooren ende op eedt t'examinieren de personen alhier ter
mare - **Pieter van Neufville - Jan Barvoet - Daniel Decodts -**
of zy niet en hebben by ende present geweest ten tyde als Jan Folcke verweerder,
ghecocht heeft jeghens dheescher thommelhof ghenaempt **den Pigoot.**
of zy alsdan den voornoemde heescher niet en hebben ghehoort zeggghen dat den verweerder
vyf ofte zes voeten landts in thommelhof hem verweerder ter causen van zyne huusvrouwe
toebehoorende meer ghebructe dan hem was competerende ende dat de haeghe aldaer staende
in het tusschenscheet van 't voorseide hommelhof ende landt vanden heescher wel vijf ofte zes
voeten stondt op 'sheescher landt
Of zy niet en hebben ghehoort dat den verweerder daeruppe verandwoordende dese ofte
ghelycke woorden indien dat hommelhof – denoterende tgonne daerinne den verweerder vijf
ofte zes voeten meeghebructe van hem en was toebehoorende –
mij niet en is toebehoorende,

zoo en behoort u - sprekende jeghens den heescher –
oock niet toe **het Walleken**.

Eindelynghe of zy niet wel en weten dat **de weddynghe** alsdan ghemaect tusschen partyen collitiganten beede by drancke wesende niet en es anhegaen op de voorschreven propoosten ende reserve, ende anders niet mette redenen ende circonstantien van heurlieden wetenschap daertoe dienende;

Believe voorts uwe edele te recolleren de voorseide costen opde depositie by hemlieden preparatoirlick ghedaen ten desen by copie vergheselschap

Compareerden voor mij openbaer notaris present de naerghenomde ghetuughen in persoonen **Pieter van Neufville** messagier der stede van Poperynghe - oudt xlvij jaeren, **Jan barvoet filius Jans** - clerck vande wetcamere der voorseide stede - oudt xxxvij jaeren ende **Daniel de Codts**, oock clerck vande zelve camere - oudt xxxvij jaeren al ofte daerontrent-
dewelcke tuughen ende verclaeren bij eede ghesaemdelick ende elck vut eenen voise,
dat zy ten tyde als Jan Folcke cochte jeghens Jacues Floor thommelhof ghenaempt **den Pygoot**,

gheweest hebben inde vertreckcamere der voorseide stede,
byde voorseide Folcke, Floor, d'heer Andries Marsilles ende Clays Beke,
alwaer de voornoemde Floor zeyde jeghens de voornoemde Folcke, dat hy wel vyf
ofte zes voeten landts in thommelhof der zelve Folcke toebehoorende ter causen van zyne
huusvrauwe, meer ghebruct dan hem en was
toebehoorende, ende dat de haeghe aldaer staende in het tusschenscheet van tvoorseide
hommelhof

ende tlandt vanden voornoemde Floor, wel vyf ofte zes
voeten stont op zyn landt, waeroppe den voornoemde Folcke andwoordende zeyde,
indien tvoorseie landt my niet en es toebehoorende, zoo en behoort u
oock niet toe het Walleken - zulcx dat zy jeghens elcanderen daeruppe zeker weddynghe
ghedaen hebben,
de redene van heurlieden wetenschap es dat zy tgonne
voorschreven al ghehoort ende verstaen hebben vutten mondt vande voorseide Folcke ende
Floor,

sluutende hiermede haerlieden depositie present

Robert Dufloucq ende Pieter Vasseur, ghetuughen den jste ougst 1630

toorconde onderteeckent Pieter van Neufville, Jan Barvoet ende Daniel de Cots, elck met zyn
handteecken

toorconde Winnebroodt 1631

3 juni 1631 – Wijst den wet ter faveure? - Resoluties – SAP 469

Up de calaigne ghedaen byden amptman, causa officij,

jeghens ende ten laste van **Andries Rebaut**,

ter cause den zelven Rebaut in facte judicis

hem vervoordert heeft in zynen zake jeghens **Jan Makeblyde** –

stande de zelve omme recht ghedaen te worden op eenighe dilay ende incident –

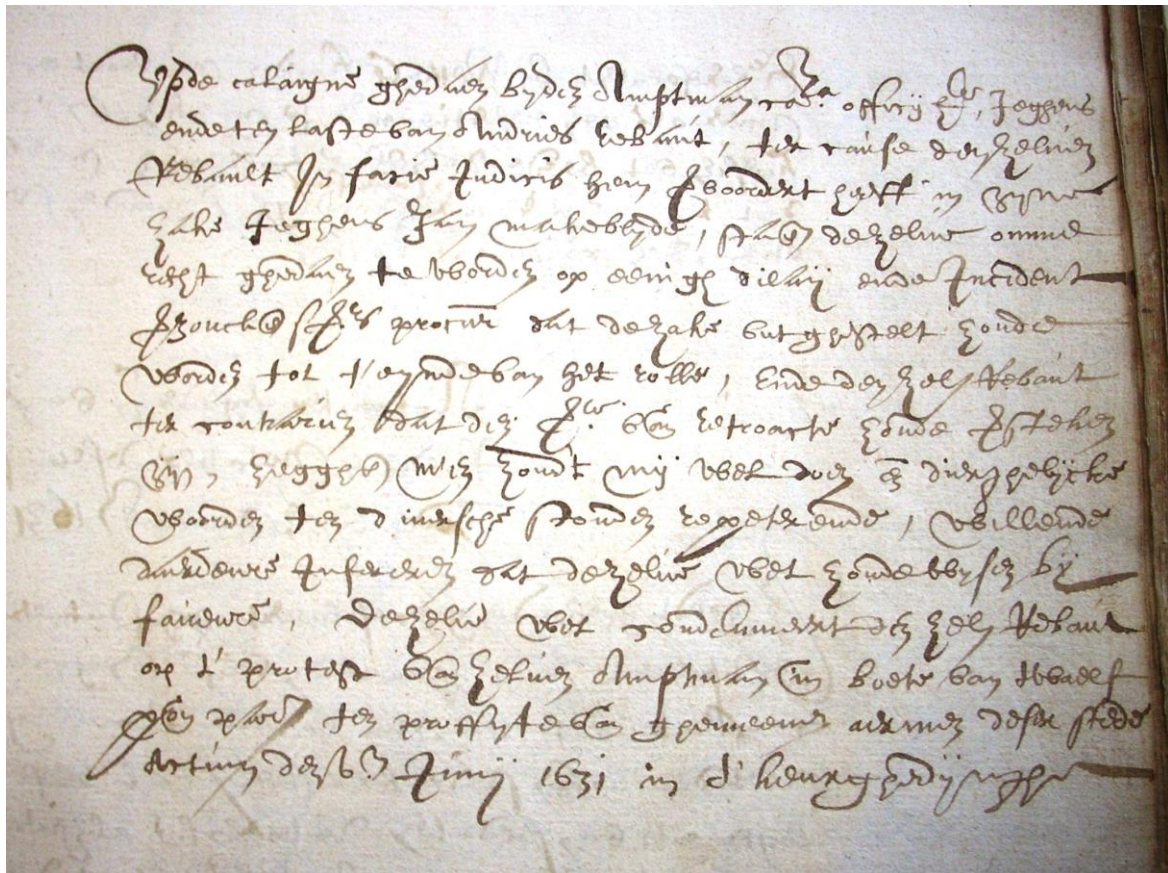
verzouckende sverweerders procureur dat de zake vutghestelt zoude worden tot t'eynde van
het rolle,

ende den zelven Rebaut ter contrarien,

dat den verweerder van de retroacte zoude versteken zyn,

zegghende, **Men zoudt mij wel doen** ende dierghelycke woorden ten diversche stonden
repeterende,

willende daerdeure insenueren dat de zelve wet zoude wysen by faveure,
 dezelve wet condemneert den zelve Rebaut op t' protest vande zelve ampmann
 inde boete van twaelf ponden parisis ten proffyte vande ghemeenen aermen deser stede.
 Actum den 3 juny 1631 in d'keurghedynghe

6 juni 1631 – Wapenschouwing – Resoluties – SAP 469

Gheresolveert te doene eene generale monsterynghe ende wapenschouwynghe
 vande borgherij deser stede
 dyssendaghe naestcommende,
 ordonnerende overzulcx alle weerbare mannen
 vande oude van xvj tot lx jaren
 incluz hemlieden te rengieren onder de respective capiteinen van elcke wycke ende quartier
 voorzien van behoorelicke ende souffisant gheweire ende wapenen
 hemlieden eyghen toebehoorende,
 elck naer zijne qualiteyt ende conditie ende hemlieden ghereedt te houden ende vynden
 dyssendaghe eestcommende ten een uren naer noens presys,
 met de voorseide wapenen voor t' huis van den alferis ,
 op de boete van iiij pond parisis ten laste van elcke deffailleure ende absent
 Actum ter camere den vjde juny 1631 ende ghepubliceert ten zelve daghe.
 Inghelycx gheordonneert ende ghepubliceert vande landswerden eodem.
 Ghemonstert binnen 603 mannen ende buuten 641 mannen den x juny 1631.

9 juli 1631 – Nicolas Hurtré huurt van de abt van St. Bertins - Renten

Nous, **Pierre vanden Peereboome et Guillaume Floor**, bourghmaitres
 Scavoir faisons y ce joud'huy
 Date de ceste,
 Comparut pardevant nous en persone **Nicolas Hurtré**
 Lequel recognit avoir prin de monseigneur **le prelat de Ste. Bertin**, seigneur de ceste dicte
 ville,
 À loy et loyal tiltre de ferme et louage,
 la maison et cense occupé par ledict Hurtré
 Gisant au cornet de **Hamhouck**,
 soy consistant au nombre de trente et un mesures une ligne iii xx vl vierges ou environ
 de terres tant à herbage qu'a laboeur,
 desquelles mesurage se sera pauant l'entree due comparant à ses despens pour par luy, sa
 femme et moyaultres
 en joyr le terme de noeuf ans continuels qui commenchont à St. Remy xvic trente trois;
 moyenant en payer pour vin la somme de deux cens florins promptement
 par dessus aultre douze flourins à chaxcune mesure qui se trovuera y befus ch mesurage qui se
 sera desdictes terres pour rendage annuel payable au jour de St. Remy, dont la rendage de l'an
 xvie trente et quatre et ausy continuer l'an en an ce baill durant
 pardessus lequel rendage seront ledicts prendens tenir desroden dese tiltres et herbages les
 peants nommees gemette en sember depracine les plantes du bois d'aulnoy et boulllet qui sont
 en bas de la mrelieure pasture
 insque au fossé et courant d'eau
 en aultre descharger ledicts terres de toutes tailles et impositions ordinaires et extraordinaires
 mises ou a mettre sur icelles ensamble des excauwages, let out sans siminution dune rendage
 en oultre buet devement ccultiver, fumer, maxler et autrement amender lesdicts terres selon
 l'usage du pays et les rendre en fin de cense en bonne solle et composture au dire de gents en
 ce cognoissons, au regard des bastimens d'icelle maison et aultres edifices et appendants
 ledict preneur sera a tenu les entretenir de tous point durant ce present baiol et les rendre
 lytelaet sy boyestat qu'ils luy aurant este donnez auquel effect visitations son sera pauant leur
 entree en ce bail, à la heuret des quelles rendage charges et conditoens ledict preneur sera
 tenu bailliu bonne et souffisante caution au'il s'obligera soodavement avecq renunciation aulx
 benefices de division et discussion lors qu'il plaira aux monseigneur prelat pardevans un mois
 ou jour de la sommation que leur à paine de nullité de ce present baille et cassation d'icelluy
 pour le temps qu'il restent a parfaire
 A tl'entractement de tout et ce dessus ledict comparant a obligé sa personne et tous ses biens
 Renonchons a toutes lesdicts contraires a ces presentes
 En tesmoin
 Ce ix de julliet xvjc xxxi

9 juli 1631 – De Watoustraatmolen – Renten
--

De prelat van Ste. Bertins heeft nieuwe heure ghegeven aen **d'heer Guill Floor**
 van te moghen ryden etc. cause vande **Watoestraetmeulen**,
 voor xxx gulden sjaers,
 eenen termijn van neghen jaeren –
 teerste vallende half maerte xvic xxxitich boven xij pond parisis an de kercke van Ste. Jans
 ghereet betaelt
 zonder meer,
 volghens d'oude heure vanen xijste july 1621 –
 wysdom executoire etc.

Present Peereboome burghmeesters vervanghen VandenFoose, voorschepen
den neghensten july 1631

De present Peereboome burghmeesters vervanghen VandenFoose, voorschepen
den neghensten july 1631.

19 juli 1631 – Jehan Paprot aan het pellorijn - SAP250 - Register van delicten

Jehan Paprot dict Plagequi ghevanghen verweerder
contra den amptman causa officij

Ghedient van heesch par escript daeruppe den verweerder gheexamineert is gheweest den 16
july 1631 -

op als ghelet -

burghmeesters ende schepenen voornoemt recht doende ter maenynghen heesschynghe ende
conclusien vande voornomden heescher hebbhen ghewesen ende den verweerder hier
teghenwoordigh ghecondemneert - zoo zy doen by desen -

ghelicht te worden van vuyt de vanghenesse deser stede tot **an t'pellorijn besteken met twee
roeden in zyn hals**

ende an tselve pellorijn ghebonden te wesen den tyt van een heure te ghetooch van een
ieghelick -

hem verweerder voorts bannende buuten deser stede ende jurisdictie metgaders

d'inclavementen vor den den tydt van thien jaeren -

daervutte te scheeden binnen sonneschynne met interdicie van daerinne te commen

ghedecreteert den zelven tydt -

op peyne van gheesselynghe - condemnerende den verweerder voorts in de costen ende mysen
van justitien

actum den jste ougst 1631

opden xix july 1631

Ten boeten den xxvj july 1631

Gillis de Roode verweerder jeghens den ampman causa officij heescher van de boete van vj pond parisis over hem vervoordert t'hebben med **Charles de Roode** - zynen broeder te visschen inden puts ofte grachtsen en hove van **Jaques Femmery** opden xxste juny lestleden zonder consent vande voornomde Femmery metgaders correctie ter arbitrage vande juge - conforme de costume deser stede titel 27 artikel xlj - med kosten

Intendit ende employ van blycken omme den ampman causa officij heescher ter eender zyden

jeghens ende ten laste van Gillis ende Charles de Roode filius Gillis verweerders ter andere dienende voor myne heeren burgmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Inden eersten employeert den voornoemde heescher voor preuve zynen heesch ende venue en court -daertoe d'acte van admissie ter preuve

Beliefve voorts uwe edele te hooren ende op eedt t'examineren de ghemargineerde -Mahieu Hennin - Jaques Femmery - Peronne Verhaeghe - Mahieu Tanné - Mahieu Hoosen - Anthoine del Hille –

oft niet warachtich en is dat de verweerders sondaechs den xxste juny 1631 laetsleden ghecommen zyn met netten neffens den put int hof van Jacob Femmery -

of den voornoemde Gillis de Roode ene vande verweerders afghedaen hebbende zyne cleederen - niet en heeft ghegaen inde voornoemde put - ende daerinne ghevanghen distyncte stucken visch als carpels ende dierghelcyke die den voornoemde Gillis de Roode aldaer bewaerde -

of de dienstmaerte vande voornoemde Femmery t'zelve ghewaere zynde niet en is ghecommen byde voornoemde put ende visschers hemlieden vraeghende met wiens consent zy aldaer vissheden - daeruppe den voornoemde Gillis de Roode verandwoordende zeide t'zelve te wesen met consent vande voornoemde Femmery -

Of de voorseide dienstmaerte van de voornoemde Gillis niet en heeft versocht eenich visch om haeren meestere - twelcke den zelve Gillis refuseerende - seide dat zy te Leene zoude commen en dannof t'een - dat zy tvisch daer zouden doen bereiden

Item de ghemargineerden of de verweerders ten voorseide daghe in zynen voorseide put niet en hebben ghevischt zonder zyn weten ende consent - Jacob Femmery

Beliefve voorts uwe edele te hooren de voorseide oorconden op de redenen ende circumstantien van huerlieden wetenschap daertoe dienende midswelcken de voornseide heeschers concluderende - tendeertt ten fyne dat de respective verweerders by ulieden sententie diffinityve - ende over recht ghewesen ende ghecondempneert worden –

elck in eene boete van zes ponden parisis ix schele ter causen van ghevischt thebben opde voorseide sondaech - ende in ghelycke zes ponden parisiis elck ter causen van ghevischt hebben inde voorseide put zonder consent vande voorseide Femmery ende arbitrairlick ghecorrigeert worden conforme t'xjde artikel vande ghedecreteerte costume deser stede titel xxvij - van boeten van faicten etc. –

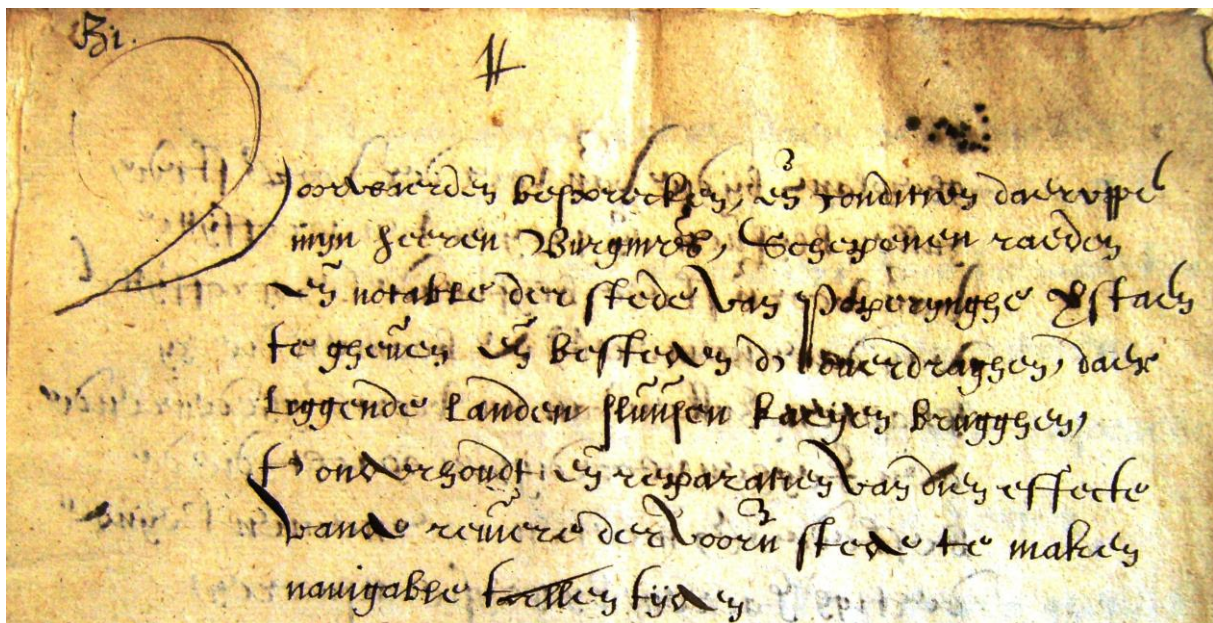
metgaders inde kosten vande processe - wettelick eer tauxatie – implorerende tec.

An mijne heeren burghmeesters, schepenen, raeden ende notable der stede van Poperinghe

Is gheresolveert te maecken ende publiceren statuut coforme tinhoudt van desen act ter vergaderynghe van heere, wetten, raeden ende notablen den xxvj july 1631

Supplierende vertooght reverentelick **Charles Beurin** als clercq vande coopdaghen deser stede ende jurisdictie, dat hij van langhs ghewaere gheworden is dat diversche persoonen coopende in eenighe heerlicke coopdaghen hun vervoordert hebben van daer te vertrecken, zonder te betalen t'ghereedt ende te stellen zeker ende boorghe voor de zelve coope, causerende eensdeels deur de non paye daertoe staende, ten interesse vande suppliant in zyn voorgaende quaeliteyt, raekende den heere -
cause dat hy zynen toevlucht nemende ter u edele oodmoedelick bidt, de zelve ghedient te zyne -

't ordonneren ende statueren dat hem niemand en vervoordert te vertrecken van eenighe coopdaghen zonder te beaelen t'ghereedt -
ende te stellen souffisante zeker, op peine van te verbeuren de boeten van iij pond parisis ten proffyte vande aermen,
daerinne zy dadelick condemneerelyck werden by wethouders aldaer present zynde.

Voorweirden besprocken ende conditiën daeroppe mijn heere ende burgmeesters, schepenen, raeden ende notable der stede van Poperinghe
verstaen te gheven ende besteden de overdragen, daer leggende landen, sluusen, kaeyen, brugghen ter onderhoudt ende reparatien van dien effecte vande riviere der voornoemde stede te maken navigable tallen tyden.

Eerst zullen daennemers ghehouden zyn omme te nemen de huysen, overdraeghen ende edeficien (butenghenomen thuus en herberghe van t Reepken)

sluusen, kaeyen, brugghen ende alle ander wercken daertoe dienende by prysie die de verwerwer ghedaen sal weezen t'haerlieden aencomste by persoonen daertoe behoorelyck gheeedt sinde, ende by ghemeene handt te verkiezen om als tselve by ghelycke prysie wederomme over te gheven ende te restitueren de minweerde t'haerlieden afscheeden, ghelyck hemlieden betaelt zal worden de meerweerde indien de prijsie excedeert de goonne dewelcke ghedaen zal weesen t'haerlieden aencomste metsghaders den prijs aller noodighe nieuwe wercken.

Is oock bevoorwaert dat de opgaende boomen gheplant by die vande wet der voorschreven stede zullen blijfven ende groeyen ten proffytte ande voornoemde stede, blijvende ten profytte van daennemers de boomen die zij planten zullen van nu voorts ghedeurende den jeghenwoordighen pacht die de stede moet overnemen t'eynde dertigh jaeren by prysie alsvooren.

Den pacht zal ghegheven worden eenen tyt termijn van dertigh jaeren aenden laetst verneerserer (dus diegene die het minste biedt om deze werken uit te voeren)) ende zullen beghepen zyn inden voornoemde pacht de huuzen ende edeficien van d'overdraeghen (ghereserveert die herberghe van t'Reepken) voorschreven die landen hiermede gaende, die de stede in pachte houdt, de voorschreven overdraeghen ende sluusen, trecht t'welcke betaelt wordet in t'passeren van de voorschreven overdraghen ende sluusen, 't recht t'welck zal moghen inghestelt ende gheheescht worden in t'passeren van nieuwe overdraghen ofte sluusen die welcke zullen moghen ghestelt worden indien daennemers bevyn den oorboor te weesen eenighe te stellen ten effecte voorseyt.

Den voornoemde pacht zal ghedaen ende ghegheven met laste dat de zelfde aennemers zullen ghehouden ende verobliguert zyn te maecken de voornoemde riviere navigable ende dat men met schepen vaeren can in alle saisoenen – zoo in den winter als in den zomer – inder manieren dat alle schepen ghelijck binlanders ende andere mindere connen ancommen inde voornoemde stede ende wederomme keeren ten minsten drij reyzen dewelcke te weten smaendaghs, swoendaeghs, ende tsaterdaeghs contimaels ende den voornoemde tijdt van dertich jaeren ghedeurende ten uuttersten met onderhalf yckyngh last danof zy zullen moghen heffen naer advenante vande ordonnacien loon.

De vermelde wet der stede van Poperynghe sal ghehouden zyn souffissantelijck te honderhouden de voornoemde riviere van de overdraghe van t'Reepken opperwaert en t'gonne aengaet den ghedelf ofte beletsel vande loose ende cours van t'water, inder manieren datter altijts ghenoughsaem water an weesen zal om met schepen te vaeren ende vlieten als vooren.

Blijvende oock ten laste van dezelve alle de brugghen daer over ligghende van tvoorschreven Reepken opperwaert ende zullen daennemers alleenlijck ghehouden zyn t'honderhouden de speyen van t'voornoemde Reepken opperwaert die sij over zullen nemen ende gheven by prysie als vooren, neffens alle d'andere, zullen ghehouden zyn te doen onderhouden den naghel van de meulen, inde hooghte ordinarie

De voornoemde wet zal haer verobligueren te leeveren t'haeren coste behoorelick ende souffissanten plaetse omme te stichten ende te maeken een nieuwe overdrag sluys ofte water

meulen (indien de voornoemde aennemers bevonden te behooren eenighe te stellen tusschen Vestgens Overdragh ende Elzendamme) tot de grootte van syne landts zonder meer, welcke watermeulen, sluys ofte overdrag de stadt schuldigh es over te nemen by prijsie in ghevalle dezelve tot de navigatie vande zelven vaert ende continantien van deze nodigh ghevonden werden.

De voornoemde aennemers zullen moghen heffen eenigh recht voor de passage ende doorgangh van dit nieuwe overdragh ende sluys, te weten thien stuuvers van elken bynlander die passeren ende passeren zal door t'voorschreven nieuwe overdragh ofte sluys ende de minder schepen naer advenantie.

Blyfvende in vigeure den pacht ende verheurynghe ghedaen ende ghegheven by den wet der voorschreven stede vande vermelde huysen , aenliggende landen, overdraghen ende sluysen, de welcke ghe-expieert zynde zullen daermede moghen haerlieden proffyt doen by t maken ende stipuleren nieuwen pacht

op sulcke lasten, prijs ende conditiën als sij beyden zullen te behooren, laetende ten expireren van de pacht -

alsdanne ten profytte vande stede voornoemd imposten ende trecht vande selve stede op de bieren ende wynnen van de herberghe neffens de Coppernolle,

de welcke zullen blijfven ten profytte van daennemers ghedeurende den loopende pacht alleeneljk van t'incommen van welcken pacht zullen daennemers proffytteren ende moghen proffyt doen by nieuwen pacht ende verheuringhe ten expireren van diere –

ontlastende de stede vande jaerelijks prestatien ende lasten ende renten de welcke de zelve stede schuldigh es daer vooren te betaelen aende proprietarissen vande vermelde landen.

De voornoemde aennemers ende pachters ofte haerlieder commisen zullen ghehouden zyn te laeten passeren ende repasseren deur de voornoemde overdraghen ende sluysen alle coopmanschap ende waere de welcke den heere ofte wet der voorschreven stede sullen doen aencommen ende brynghen inde stadt,

zonder te heffen eenigh recht ofte salaris

Daerenboven zullen de vermelde aennemers verobliguert zyn te stellen ende constitueren goede souffissante borghe ende cautie

de welcke med hemlieden solidarelijk verobligueren zal puntelijk te veldoene van al t'gonne dat hiervooren ghezeyt is op pene van te betaelen

alle costen schaeden ende intresten ende vande boete van twaelf guldenen voor elck van drij daghen van de weke dat die voornoemde aennemers zullen in ghebreke blijven van de voornoemde riviere te maken navigabel

nemare door infortuyne sonder t'aennemers culpe ofte negligentie zouden moghen op commen.

Ten welcken effecte hemlieden sullen ghefurniert worden byde voornoemde stede op de somme daer van dependerende duuzent guldenen telcken jaere

danof teerste payment beghinnende ten dageh van St Jan Baptist 1632

ende alzoo voorts van jaere te jaere tot de vulle betaelynghe vande pinciepaele somme naerschreven.

Eyndelinghe zullen de voornoemende aennemers ghehouden zyn de voornoemde riviere navigable te maken als vooren binnen twee jaere naer - date deser –

op peyne van te betaelen alle schaden ende intresten ende restitutie der pennynghen by hemlieden van de stede ontfanghen als vooren

newaere dat hemlieden eenighen langheren tyt gheconsenteert waere by de wet om eenighe noodzaecklike ende in-evitable beletsel ende obstackel

danof de voornoemde wet de kennesse ghedaen zal wesen ende daerop te deliberen ende resolveren.
Den laetst verneersere ende den gonnen op wien den overslagh zal blyfven zal proffytteren vyftigh guldenen
T'magistraet vyftigh guldenen
Raeden twyntigh guldenen
Notabele dertigh guldenen
Rouper drye gulden
Innecommende den voornoemde pacht te Baefmisse 1631.
Inghestelt by Pieter Fobert ende Andries Masselis fs. Jans op zes duzent guldenen.
Verneerst by d'heer Andries Masselis tot 5.800 gulden.
By Fobert ende Masselis tot 5.750 gulden.
By Masselis tot 5.600 gulden.
By Fobert ende Masselis tot 5.500 gulden.
By den zelven Masselis tot 5.400 gulden.
Fobert ende Masselis tot 5.300 gulden.
Masselis tot 5.250 gulden.
Ende laetst verneerst by den voornoemde Fobert ende Masselis ende op somme ghebleven voor 5.200 gulden.
Alsoo aenghenomen by de voornoemde.

Pieter Fobert ende Andries Masselis, zoons Jans als laetst verneerserer medgaders laste van te constitueren de vermelde borgtocht binnen acht daeghen op peyne andermael verpacht thaerlieden rysque ende perickel ende te betaelen tfol renchier (de som die hoger zal zijn dan hun geboden som) present myn eerw. heere den prelaet van Ste Bertinus, den proost deser stede, jonker Fransoos van Waess cappelle, bailly generael ende mr. Charles de Borgone raedtsheere van Ste Bertinus, metsghaeters burghmeesters schepenen, raeden ende notable der voornoemde van Poperinghe collegalick vergadert den xxen oughst 1631.

Jan Wyts comparerende in persoone heeft hem ghestelt boorghe ende principaele over Pieter Fobert voor t'volcommen ande conditiën, voorwaerden ende obligatien hiervooren vermelt –
actum present 't collegie vanden wet den xx - sten oughst 1631- 20 ste augustus 1631

Comparerende in persoone Andries Masselis fs Jans te kennen ghevende dat hy neffens Pieter Fobert aenghenomen heeft jeghens burghmeesters ende schepenen deser stede, te maken de vaert ende riviere der voorschreven stede navigable op de lasten ende conditiën ende restrictien vooren vermelt daer by hy ghehouden is souffissantien zeker ende borghe te stellen ten contemente vande wet,
zonder in dien voughen promptelijck te commen voldoen,
hebbende oversulx vercreghen consent
te ghestane met zeker te stellen voor de somme van drij duysent guldenen,
omme te welcken te veldoene hij ten desen mede heeft doen compareren Baudewijn Masselis zijnen broeder,
den welcken hem ghestelt ende gheconstitueert heeft zoo doet hy doet by desen boorghe ende principael over den voornoemde Andries, eersten comparant,
voor de voornoemde somme van drij duysent guldenen

in voldoeninghe vande voorschreven zeker - belovende hy Andries de zelve zyn boorghe in cas van schade t'indemneeren ende garanderen
jeghens elcken daer
ende soot behooren zal –
verbyndende tot verzeketheyt van dien zyn persoon ende goet, present ende toecommende ende namentlyk twaelf ghemeten landts ligghe inde Wipperhouck ende ander goederen, hem ghesuccedeert ende aenghedeelt byden overlijden van zijnen vader ende moeder - aboutterende alles in conformiteyte van het deellot onder hem rustende

Actum ter acceptatie van burghmeesters ende shepenen ter annexe den xijten february 1632 – 13 februari 1632
--

In kenne van waerheit zyn hier af ghedaen maken twee ghelycke instrumenten onder den minder zeghel van zaeken der voorschreven stede neffens de handt teekenen van de pensionaris der zelve ende de voornoemde aennemers ten daghe voorschreven
Toorconde ende was ghezeghelt met eenen zeghel van groenen wasse daer op ghedrukt int papier

De schattingen

Ten versoucke van burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe besteedt ende **Pieter Fobert ende Andries Masselis**, de zoonen Jans aenghenomen hebbende, de vaert der zelve stede te maecten bevaerlick ende navigable - swynters ende zomers, ende in voldoeninghe van hemlieden voorwaerde desen aengaende es, ten beleede van d'heer **Guillaume Floor**, burghemeester van de wet ende Maillart van de Goesteene, d'oude, schepen –
daertoe by de voornoemde burghmeesters ende schepenen ghecommitteert ende gheauthoriseert ter eender -
Ende de voornoemde Fobert ende Masselis ter andere, ghepresen, ghe-estimeert ende gheschat alle tgonne hier naer verclaert ende ghespecificeert wort
't Welcke by de voornoemde besteders overghegeven ende by de voornoemde aennemers overghenomen is te prijse ende ghesteltenisse -
Omme op 't eynde wederomme overghelevert te zijne by ghelycke pryse ende ghesteltenisse - ende conditie volghende hemlieden voorwaerde danof ghemaect by **Jan Delanghe filius Maillart, Jacques Leroy, Jacques van Cayseele, ende Jan Vande Abeele**, timmerlieden, **Jan Minne ende Antheunis Dewitte**, smeden, **Pieter Cappelle ende Jooris van Thuyne, mitsgaders Lodewick vanHove**, coordedrayers van haerlieden style
van weder zijden ghecooren ende ghedenomineert met eedt by hemlieden behoerlick ghedaen ende ghepresteert,
elck prysende tgonne dependerende van zijne styl ende wetenschap, inder voughen ende manieren naervolghende, waerinne zij requiranten hen verdragen.

Alvooren bij voornoemde **timmerlieden** ghepresen ende weerdich bevonden eene houten kaynghe op de westzijde van de vaert **jeghens over de kerck van Westvleteren**
Item **de Hooghe Brugghe** ligghe over de voornoemde vaert inde prochie van Westvleteren,
ghemaect van houtte met alle haere toebehoorten ende de kaynghe daerneffens ende danof dependerende.
Tzamen ter somme van duust twee honert seshien ponden - i m ij c xvi ponden

Daerbuuten blifven de kaynaghels ghepresen bij de smets – memorie

Noch ghepresen ende weerdich bevonden, **beede de groote houtten speyen** met alle hunne toebehoorten staende ende ghesticht
tusschen de Hooghbrugghen ende Vestgens Overdrach in de prochie van Westvleteren
voornoemt,
niet verde van **t'Duynhuis**, tsamen alle tgone houtten werck rakende ter somme van twee
duust zeven hondert tzeventich ponden het schelle

De Houtten brugghen - west van voornoemde overdrach over **de Leughenbeke** met de
caynghe ende haere toebehoorten
De gonne wat oost van daer over 't beeckxken met haere toebehoorten
Tezamen gheschat ter somme van twee hondert twee en tneghentich ponden drie schele - ijc
iiij xx xij ponden iij schele

De voornoemde timmerlieden hebben ghepresen ende werdich bebonden alle de timmerage
van **'tOverdrach te Vestgens, slet, kaynghe**
ende ander toebehoorten (ghereserveert de wielen ende de asse)
tsamen ter somme van zestien hondert dry en tzeestich ponden zeven schele parisis

De voornoemde wielen en asse wesende het draeyende werck, met den reepen zullen maer
overghegheven zijn in pryse ten expireren van de pacht
van **Jacques Devroe**, die tzelve tzyen ancomen heeft by ghemelde pryse – memorie
In de marge:
De ijde october 1632 is dit drayende werck ende reep gepresen by prijsers hinc inde
ghecooren mannen
ter somme van vijfhondert vijftien ponden vier schellingen parisis

Item de timmerlieden voorschreven hebben werdich bevonden alle de timmerage van thuus
bewont by den voornoemde Vroe
met een onderlat, een coetse, een backeuken, kelders, scheure, koestal ende verkenstal,
tsamen acht hondert vijftientich ponden parisis

By de voornoemde timmerlieden gepresen ende werdich bevonden de timmerage op ende
ontrent de speye te Vestgens
Eerst tplanckiet over twaeter vande speycomp met donderleden pylloten, naghels, de
eyndweech ofte grontweech
met alle zyne toebehoorten.
Item **de houtten kaynghe** ter zyden van het matsement ende daerontrent
't speyhuus met alle zijne toebehoorten
De zes speydeuren
Twee wielen dienende omme de voorseyde spey deuren te trecken met alle hunne
toebehoorten
Ende is alle tzelve bij een ghebrocht ende gheschat
(vut ghesloten tgroote yser ende dack by smets ghepresen)
ter somme van acht hondert dryeenveertich ponden parisis

Weerdich bevonden by de voornoemde timmerlieden, **twee houtten kaeykens wat needer de
plancke brugghen**

Item **de Plancke Brugghe** met alle haere toebehoorten van houtte

Noch beneden **de spriet over de Coppernolle** ande heyde vij c hondert voeten en half
houtten cayynghe
ande oostzyde vande vaert, over plansoen ende daeranne gheslaeghen houtten
Tsamen ter somme van vijf hondert zestich ponden parisis

Item ghepresen **de brugghe van houtte over de vaert en de beke neffens de Coppernolle**,
met de kayynghe ende hunne toebehoorten, tzamen ter somme van drie hondert twyntich
ponden parisis

Voorts byde voornoemde timmerlieden ghepresen ende weerdich bevonden het huus bewoent
by Jan de Meester,
neffens t'overdrach, by de Copperenolle onder de juridictie van Poperinghe, de timmerage
rakende

Item de timmerage vande scheure, 't coestal ende alle edificien daeran
Tsamen drie hondert drye ponden parisis

Noch de timmerage vande overdraghe by **de Coppernolle** onder de jurisdictie van
Poperinghe, ghebruct by den voornoemde Meester, met tslot, kayynghe ende zynne
toebehoorten - gereserveert tdraeyende werck –
tzamen duust vijfhondert twee-entzeventich ponden parisis

Den asse, wielen ende reep (ghenomen voor drayende werck) en zal maer overghegheven zijn
naer den pacht vande voorseyde meester – memorie

Item ghepresen ende weerdich bevonden de timmerage van **'tspeyhuus** staende by de
voornoemde Coppernolle

De deuren, windaes ende hunne toebehoorten

T planckiet over twaeter inden speycomp

Item een kayynghe an t'metsement met haere toebehoorten van houtte

Ende eyndelinghe alle tgonne de timmerage vande voornoemde speyhuus en angaende tzamen
ter somme van zes hondert vijf ponden parisis

Ghepresen ende werdich bevonden hondert vijftich voeten houtten kayynghe ande vaert
beneden treepken

De houtten brugghe tusschen tReepken overdrach ende de hofstede bewoont by Francois
Wydoot, met haer toebehoorten

Item **de Clynckeboombrugghe** legghende over de Leughenbeke met alle haere toebehoorten
Tzamen dry hondert achten tachtentich ponden parisis

Voorts by de voorzeyde timmerlieden ghepresen ende werdich bevonden alle thoutterwerck
ende timmerage van t'overdrach

neffens de herberghe an 't Reepken onder de jurisdictie der voornoemde stede van Poperinghe
ghebruckt byde voornoemde Wydoot.

T'slet ofte nedergangh van de zelve overdraghe

Een clein houtten kayeken daerneffens

Alle tdraeiende werck als wielen ende asse

Den standaert, rollen ende alle hunne toebehoorten

Tzamen de timmerage angaende ter somme van twee duust vierhondert vyfthien ponden
zeventhien schelle parisis

Item de timmerage dependerende van tspeyhuus neffens de watermeulen vande heere t'planckiet inde spey compt
met zijn onderwerck ende toebehoorten - de wielen, speydeuren ende alle tgonne danof
dependerende, tzamen ghepresen zes hondert twyntich ponden parisis
Item de kayynghe van houtte van beede de zyden vande speycomp beneden de voornoemde
watermeulen tot de huuze - tzamen gheschat ter somme van hondert tzechtich ponden

Noch ghepresen ende wert bevonden de timmeraige van **de speye van Ste. Bertins vyvere**
ende op **de Belstraete** met alle hunne toebehoorten tsamen twee hondert vyftich ponden parisis
Eyndelnghe bevonden ligghende te Vestgens een partie ghezaegt houdt over pylloten, zillen
ende speyplancken metgaders vijf sleckhoutten ende vier eecken planckxkens tzamen
ghepresen hondert veertich ponden parisis.

Aldus de voornoemde pryse by de voornoemde timmerlieden ghedaen ende bevonden op den
laetsten september, eersten, tweeden, derden ende vierden
octobre xvic eenendertich
Torconde onderteeckent by laste **Jan Leroy, Jan de langhe, tmarck Jacques van Cayseele,**
ten laste Jan vande Abeele

Staet ende ghesteltenisse van de speye neffens Vestgens overdrach inde voornoemde prochie van Westvleteren

hoedanich de zelve bevonden en byde voornoemde matsenaers ghemeten is gheweest.
Alvooren de westeynde beginnende van de noordtcandt de eersten vlerck op de kake van de
speycomp en ghemaetst naest twater met groote orduynsteen,
diepe van tusschen de zercksteen boven tot tplancket zeven voeten langh met de keer
ofte cryn achthien voeten, dick onder orduyn in witsteen zes voeten en half,
ghedeckt met twee zercken t zamen langh thien voeten en breet drie voeten.
Den tweeden terlynck naerder t'sleck ghemast met orduyn als vooren - es langh vijfthien
voeten van t'planckiet opperwaert
neghen voeten tot de zercken, dicke van metsemente onderwaerts in orduynsteen vijf voeten,
ghedeckt met zercksteen, drie voeten breet, ende tsamen langh vijfthien voeten.
Den derden teerlynck ghelyck de voorgaende commende tot t'sleck is langhe twaelf voeten,
elf voeten van tplanckiet tot boven de zercksteen - dicke van metsemente onderwaerts in
orduynsteen vier voeten,
ghedeckt met drie zercksteen langh dertich voeten, breedt twee voeten en half
De vierde partye wezende de westeynde van t sleck wat hogher is ghematst met wit ende
orduynsteen naerst twaeter,
langh vijftwintich voeten - hoogh van t'sleck opperwaert thien voeten,
van boven vier voeten, daeroppe een zerk op thoofte vijf voeten vier cante.
Item den werck ofte kake vuuten de speye opde voorseyde zyde naest de stede,
is ghematst met orduyn naerst twater, lanck met den keer een en dertich voeten ,
diepe neghen voeten van tplanckiet voor de speydeuren tot boven
dicke vier voeten en half onderwaerts ende orduynsteen als vooren.

Item doostzyde van de voornoemde speyen
Den eersten werck, ofte noortteerlynck es teenemael ghelick den eersten van de westzyde
ghelyck onder hier vooren staende
Den tweeden oock, ghelyck den wederterlynck vande westzyde hier vooren ghedeckt, oock
med ghelicke zercken
Den derden van langhsde dicke ene hooghe als den gonnen hiervooren jeghensover,

te weten den derden teerlyng vande westeynde, ghedeckt met twee zercksteen, den een
langh vijf voeten,
breet vier voeten ende de tweeden vier voeten ende half en drie voeten.
Doostzyde t'sleck ghematst als vooren langh vijftwintich voeten diepe thien voeten, breet
vier voeten,
ligghende op thoofte een zercksteen van vijf voeten viercante
Den werck ofte kake naerder de stede es langh zes en dertich voeten ghematst als vooren, met
orduynsteen naest twaeter,
hooghe neghen voeten voor de speydeure, dick vier voeten en half onderwaerts in
orduynsteen,
ghedeckt in deele met wit en zercken, den eenen lanck zes voeten, den anderen vier voeten en
half,
breet twee voeten min een quart, de reste ghedeckt met groote orduynsteen ghenampt zillen,
den eersten langh vier voeten, breet een voet ende een quart, den tweeden lanck vijf voeten,
den derden drye voeten, den derden zeven voeten ende van ghelicke breedte.
Item t'sleck is ghepaveert met blauwe zerckstenen langh zevenentwintich voeten ende breet te
weten tusschen elcke speydeure
ofte kake zeven voeten min een quart
Voor de voornoemde speye naerst Poperinghe, ghepaveert met blauwe zercksteen,
wydt vierentwintich voeten langh van de speideuren zuutwaert twaelf voeten
Tvoorseyde matsement vande speye zijnde boven tgonne van orduyn naest twaeter alvan
witsteen dick ende groot zoo hier vooren gheseyt is
hebbende twee yseren anckers.
Ende oock alle tgonne voorschreven souffisant ende behoerlick ghevrocht ende ghestelt
onnoodich van eenighe werck of reparatie – memorie

Item de schietspoel staende in tmidden vande voorseyde speye is rondtomme ghematst naest
twaeter met orduynsteen langh zessen twintich voeten,
hooghe in tmidden elf voeten, dicke vyf voeten daeromme is clevende ende behouvende
groote reffectie, zijnde overzulcx ghepresen ende weerdich bevonden,
zonder twerck ende material te somme van vijf hondert zessentzeventich ponden parisis.

Ghepresen ende weerdich bevonden alle torduynsten ligghend eby de voorseyde speye ontrent
de scheure, huus ende ande smesse.

Item een dobbel vierstede in't voornoemde huus bewoont by Jan de Vroe

Den enckel vierstede

Den oven

Alle de voetynghe

Twee kelders ende all tgonne tmatsement angaet

Tsamen ter somme van drie hondert tweentertich ponden thein schelle parisis

By de voornoemde matsenaers ghepresen ende weerdich bevonden t'matsement van de
brugge dweers de coppernolstraete over de vaert

neffens de herberghe ghehaemt de coppernolle

Eerst de zyde naerst Poperynghe ghematst met orduyn ende witte steenen met twee vlercken
streckende naer Poperinghe

Voorts de zyde naerst de coppernolle ghematst met orduyn ende brycken als vooren met de
vlercken

Tzamen gheschat ter somme van zeven hondert twee ponden

De speyen te Coppernolle es bevonden ende by de voornoemde matsenaers ghemeten zoo hier naer volght

D'oostkake naerst de speycomp metten keer is ghematst met wit steen ende westwaerts met orduynsteen

lanck zes en dertich voeten, hooghe van tplanckiet tot boven, twalf voeten;

breed in als vijf voeten,

de westkake is van steen ghelick de voorgaende, langh vierendertich voeten metten keer, hooghe al vooren, twalf voeten breed, vijf voeten

Item de westkake naerst Poperinghe is ghematst naest t'waeter met orduynsteen ende de rest roode bycken,

langh dertich voeten van de zercksteen, onder tot boven neghen voeten, breed van boven vier voeten.

D'oostzyde vande kake naest Poperinghe is van ghelicke matserie end ghedaente als de voorseyde westzyde,

langh metten keer, zessendertich voeten; diepe tot den vloer ofte zercksteen neghen voeten ende breed voeten ligghende op t'eynde xxxij voeten

de westkake es van seere ghelick de voorgaende lang xxxiiij voeten metten keere

hooghe als vooren xij voeten breed een zercksteen langh vier ende breed twee voeten.

Voor de speydeuren is ghepaveert met blauwe zerckstenen, wydt tusshcen de voornoemde kaken twyntich voeten ende langh acht voeten

Item tsleck ofte gront van de rabatten nederdalende tot tplancket,

langh een en twyntich voeten en half, breed tusschen elcke kake – ende schietspoele zes voeten en half

is al ghepaveert met blauw zercksteen.

Alle welcke voorseyde stucken ende partyen zijn gansch ende in behoorlicke ghesteltenisse zonder eenich ghebreck

Byde voornoemde matsenaers ghemeten ende bevonden ter voornoemde speye den westzyde van t'sleck

wezende een buuten kake langh eenentwintich voeten, hooghe thien voeten vande vloer opperwaert, dicke vyf voeten ghematst met roode brickenende naerst twaeter ende de hoofden van oorduynsteen butter aerde daert speyhuuzeken op staet.

Item d'oost zijde vande voornoemde speye de middelkake jegahens over – es allesins ghelicke de voorgaende,

zoo van materie als grootte

Voorts de schietspoele rontomme van orduynsteen, langh vijf en twyntich voeten, dicke vyf voeten, hooghe thien voeten, beginnende van tplancket

alsvooren ghenomen inde middel

Noch eenen keer van matsemente in orduynsteen ,naest twater ende roode bricken

binnencommende ande voornoemde speiwercken opde westzyde naest Poperynghe

Wesende de voornoemde vier parthien ghebrekelick ende niet souffisant

Tzamen by de voornoemde matsenaers ghepresen ende gheschat ter somme van duust drie hondert tachtentich ponden paris

Item ghepresen alle voetynghe vande huuse daer Jan de Meester woont onder de jurisdictie van Poperinghe, neffens de Coppernolle

Een kelderken

Item de vierstede

Ende voorts alle tgonne t'matsement angaende

Noch zeker orduynsteen ontrent den voorseyde huuze ende hove zijnde

Den oven aldaer

Eyndelinghe alle de voetynghe ende matsementen vande ander edificien aldaer bevonden
Tzamen werdich bevonden ter somme van hondert vyftich ponden parisis

Staet ende ghesteltenisse van de speye oost vande waetermeulen
hoedanich die bevonden es byde voorseyde metsers ghemeten es gheweest

Eerst de kake naest de speye compt ghematst met orduyn naest twaeter, langh met den keer
zevenendertich voet,

tot t sleek, dick vijf voeten, diepe ofte hooft tot t planket neghen voeten

De kake jeghens over is langh tweeveertich voeten met den keer,

dick van metsemente vijf voeten, naest twaelf orduynsteen,

hooghe neghen voeten, tplanckiet exlcus.

Item tusschen t'lecke ende tplanckiet noort vande speye ligghen onder twaeter twintich
zecksteen,

langh elck vijf voeten

De schietspoele is ghematst rondomme met orduynsteen langh achtentwyntich voeten dick
vijf voeten,

diepe te tsleck thien voeten hebbene boven op thoofte een zerck lanck vyf ende breet vier
voeten

Voorts de kaken vande wederzyde de schietspoele zijn langh elck zes en twyntich voeten
ghematst naest twaeter met orduynsteen,

dicke van metsemente vijf voeten, hooghte van tsleck opperwaert thien voeten,

hebbende op de hoofden noortwaert elck een zercksteen de gonne naest de speycomp langh
vyf voeten een half,

breet drie voeten en half ghebroken in twee stucken ende de bonnen oost van ghelicke groote
maer ghebroken in vier stucken an anderen zyde.

T' sleek is van elcke zyde vande schietspoele breet zeven voeten en half ghepaveert met
zercksteen

langh tsamen achtentwyntich voeten zoo vooren als achter de speydeuren, ghenaeft de vloer

De vlerck of kake naest de waetermeulen is langh zevenentwyntich voeten,

dick van metsement naest twaeter ofruyn steen, als voren, vier voeten en half,

diepe totde vloer neghen voeten

Item de gonnen naest de vaert over den spriet es langh vifthien voeten en half

dicke als den voorgaende ende naest twater orduynsteen

diepe tot den vloer ofte sleek neghen voeten als vooren

Al twelcke is volcommen ende behoerlick zonder eenigh ghebreck.

Item by de voorgaende matsenaers ghepresen ende weerdich bevonden de twee kaken van de
speye ende brugghe t'eynde van de Overdam

ande Bellestraete ghematst naest twaeter met orduynsteen, wit en root steen tzamen ter
somme van zes hondert zes ponden parisis

Item matsenement ende twee kaken ghematst zoo in orduyn, witte als roode brycken van de
speye an de Ste. Bertinsvyfvere,

is werdich bevonden drie hondert achtentachtich ponden parisis

Aldus ghedaen, ghepresen, ghevisiteert ende bevonden byde voornoemde metsers de laetsten
7bre eersten, tweeden ende derden ovtober xvic xxxitich

Toorconde onderteeckent Pieter Cappelle, ende Jooris van Thuyne

Ghepresen ende weerdich bevonden by de voornoemde smeds alle tgrootte yserwerck van de
hoochbrugghe ten nedersten sluys in Westvleteren

ter somme van achtentzeventich ponden vyf schele

Item tgrootte yzerwerck in tsluus ofte speye wat hoogher als de voorgaende aen ende by **tduynhuus**

tzamen ter somme vna tweenevijftich ponden twee schele parisis

Item alle tyserwerck van vestgens overdrach (gereserveert van 't drayende werck) tsamen zeveneneveertich ponden vier schele parisis

In tzelve overdrach zijn twee metalen spannen daerop de asse draeyt van metal clockspyse ofte pottie - hooghe vier duymen en half dick drie duymen en half, langh elck veerthien duymen – memorie

Item alle tyserwerck bonden **de speye te Vestgen** met de kaynaghels d'anckers vande schietspoele ende tyser vande speydeuren

is ghepresen hondert vier ponden

Voorts alle **tyserwerck inde plancke brugghe, twee bruggen by de Coppernolle** ende de kaynaghels van de kayynghe

tzamen vieren derich ponden zestien schelle parisis

T'yserswerck van **de speye te Coppernolle** met kayynghe slot vande speye, yzer van de speydeuren etc. tweeneendertich ponden

Item alle tyserwerck in 't overdrage te Coppernolle met den grooten ketel, zwyngel, kaynaghels ende ander zondert tdrayende werck,

vierentzeventich ponden zes schelle

In tzelve overdrach zijn twee metalen spannen daerop de asse draeyt van clockspyse ofte pottie,

hooghe vier duymen en half, dicke drie duymen en half, lanck elck veerthien duymen – memorie

Item ghepresen ende weerdich bevonden alle tyserwerck van 't overdracht te Reepken met kayynghe ende ander toebehoorten, begrepen de kaynaghels,

tsamen ter somme van twee hondert achtenachtentich ponden zeventien schelle parisis

Item tzelve overdrach es een ketelpot een metalen spanne met een stalen sporre in de standaert

Item alle het ysserwerck hoedanich het zij – ghereserveert de cleyne caynaghel – ende speye by den watermeulen van de heere ende ghepresen achtenneghentich ponden parisis

Item alle tysserwerck van de speye by **de Belle brugghe** ende weerdich bevonden drieenveertich ponden

Eyndelinghe ghepresen en weerdich bevonden alle tysserwerck van **de speye by tshotterhof van ste. Andriesgulde**, tzamen een en twyntich ponden

Compt tsamen de prijs van tvoornoemde yzerwerck

Aldus ghepresen ende weerdich bevonden inder manieren voorschreven opden laetsten 7ber eersten ende tweeden october xvi c eenendertich

Torconde onderteeckent Jan Minne ende Antheunis Dewitte

By de voorseyde **stroydeckers ghepresen** ende werdich bevonden alle t'stroydack te Vestgens in de voornoemde prochie van Westvleteren

Eerst opden huueze bewoondt by Jacques Devroe

't dack van de scheure ende stallinghen

Item t' stroydack vanden overdraghe ende tgonne van 't speyhuus

Tsamen ter somme van hondert vierenveertich ponden

Item t'stroydack vande huuze bewoont by jJn de Meester neffens de Coppernolle

't stroydack van de overdrach daerneffens

Item vande scheure ende stallinghe

Ende tgonne van 't speyhuus

Tzamen ter somme van drie hondert tzeftich ponden parisis
Noch ghepresen ende weerdich gebonden by de voornoemde deckers 't stroydack van
toverdrach neffens tReepken
Item vande speye by de waetermeulen
Tzamen ter somme van driehondert twee tzeftich ponden
Compt tzamen alle tvoornoemde dack acht hondert zes en tzeftich ponden parisis
Aldus ghedaen den laetsten septembre de eersten october xvic eenendertich
Toorconde onderteeckent marck Pieter de Werf ende tmarck Lodewick Druant.

Ghepresen ende gheestimeert by de voornoemde **VanHoove koordrayer** tnaervolghende
Eerst de speyreep vande nederste speye niet verde van tDuynhuus – drie ponden
Item de gonne van dander speye niet verde van daer in Westvleteren dertich schelle
De speyreepkens by Vestgens overdrach tzaemen twee en dertich schelle
De twee reepkens van de speye by de Coppernolle, veertich schelle
Den schietreep te reepken achtien ponden
Den wyndtreep te Reepken overdrach zes en tneghentich ponden
Item den speyreep by den watermeulen drie ponden vier schelle
Eyndelinghe den reep van de speye by de Bellebrugghe drie ponden.
Comt tzamen alle de voorschreven ponden achtentwyntich ponden zes schelle
Aldus ghepresen ende werdich bevonden den laetsten 7bre inde jaers ons heeren duust zes
hondert een en dertich
Toorconde onderteeckent tgen laste Abraham van Hoove

Declaratie van de boomen groeyende ten proffitte vander stede

Eerst neffens 't overdrach te Reepken opden oever tusschen de vaert, tlant Maillart
Vandegoesteene, de jonghe, tzelve overdrach
Een reke van elstabeelen opde westzyde xx duymen dicke
Twee eecken half vadem dicke ende een clyen eecken
Een jong olmken ende berken
Noch naest de beke ende wydoots zeven abeelkens - aerme dick
Zevenentwyntich olmkens opden voornoemde houwer end omtrent t'overdrach, elck omtrent
xvij duymen dicke, ghereserveert een clyene
Ten houcke an spriet een olm ontrent drie voeten dicke

Opden houwer beneden tReepken ghebruuct by Franchois Wydoot, beginnende van boven
naest de stede en eerst de noortzyde
Vyf opgaende wulghen dertich duymen dick
Een olm – half vadem dicke an de haghe
Een eecken half vadem dick
Een olmken dertich duymen dick
Een olm vadem dick
Een ander olmken van twyntich duymen dicke
Eenen upgaende wulghen achthien duymen dick
Inden haghe een esch – anden mersch – vier tronckwulghen
Zes olmkens by de mersch zestien duymen
Een eecken
Vier olmkens wat minder als de voorgaende
Een bollaerden olm
Inde voorseyde noorthaghe drie tronckwulghen
Een esch van dertich duymen

Vier olmkens ghelick plansoenen
Een eecken dertich duymen dick
Twee eeckens en twee olmkens als plansoenen
Twee jonghen
Een esch gelick een dobbel plansoen
Drie eecken den meesten ontrent vadem dander iet minder
Een wat hogher van dicke van een vadem
Een eecxken als een dobbel plansoen een eeck wat minder als vadem
Een esch ghelick een plansoen
Een dobbel plansoen olmken
Een eecke by de vadem
Drie tronckwulghen
Een eecke wat min als vadem
Een esch, dertich duymen
Een alm wat hogher luttel min als vadem
Neghen olmen als plansoenen ende meerder
Een plansoen eecxken
Inde houwer twee olmen wat min als vadem
Dobbel plansoen olmkes
Een wat minder
Een olm drye voeten dick
Twee cleyne van acht duymen
Eenen eecken half vadem
Item de haghe met twee troncken

Ten noordt oosthouck ofte eynde
Twee opgaende popelieren als dobbel plansoenen
Item een eeck boomken upde noortzyde vande wech
met de gonne ten eynde onder neghenentzeventich olmkens ende twyntich witte abeelen
zeven acht neghen en thien duymen dick
Vandaer keerende langhs de vaert van onder opperwaert
Acht olmen van byde vadem dicke
Twee ecken by de vadem
Vier wulghen
Noch acht almen byde vadem
Drie eexkens half vadem
Vyf almkens half vadem
Twe eecxkens
Een alm byde vaert ontrent vadem dicke
Een reke van tweeentwyngich abeelen en drie almkens van neghen, thien tot vijfthien duymen
cikke
Een reke inde nederynghe nest de vaert jghensover thuus bewont by Jan de Schildere, van vijf
en twyntich boomkens onder wulghen en abeelen, dicke gelick plansoenen ende minder
Een eecke by de vadem dicke
Een olm half vadem dicke
Item een reke hogher dan zessentwyntich olmkens, acht, neghen en thien duymen dick
Drie ghelicke abeelkens
Eyndelinghe vijf opgaende wulghen meerde als plansoenen
Zynde de voornoemde dicke ghenomen byder ooghe al ofte daerontrent.

Catheilen groeyende opde landen ende ten proffytte van de stede neffens toverdrach te Coppernolle

Op de westcant vande vaert op tcxlittestyck xi jonghe popeliers

Twintich fruitboomen onder kerse, appel ende krieckeboomen ontrent thuus onder groote ende cleyne

Neghen jonghe popelierkens inde nerynghe oost vande overdrach

Twaelf tronckboomen ten westcant vande vaert tusschen de speye en toverdrach

Twaelf opgaende popelieren langhs **de leughenbeke** daerinne begrepen eenen abeel ontrent half vadem dicke ende twee boven an de vaert.

Zes en twintich tronckboomen langhs de dycken vande vaert

Groene catheilen neffens Vestgens overdrach

Tusschen beede de waters opde oevers staende zeven jonghe opgaende boomkens onder olmen ende esschen

Een grooten esch drie opgaende hollansche abeelen ende drie opgaende elsen groeyende ten proffytte vande stede

Noch twee Yepen staende up d'oostzyde van de vaert opden houwer wat noort van t'stede elsten

Delicten - SAP 250

Opden ix september 1631

Gilles van Loovelde ghevanghene verweerder jeghens **Adriaen Verschote**, oock ghevanghee den amptman medeghevoucht, heeschers

Beede partyen in persooene ghehoort ende op als gheleth de weth slaectt beede de selve ghevanghen van vanghenisse by proufve stellende den zelve Loovelde onverlet ende in zyn gheheel ten laste vande selve Verschote t'intenteren - acte van injurie ter clause vande diefte hem anne gheseyt aen ende zoo hy te rade werdt

actum den ix september 1631

Den xiiij 7bre 1631

Gillis de Roode, verweerder jeghens **Jan Baptist vande Kynderen**, **Anthoon Winnebroodt**, **Jan van Houcke ende meester Jan van Renynghe**, heeschers den amptman medeghevought vutten name van de heere

Na de gerechtsgang komt op de 6de juli 1632 het volgende besluit:

Burghemeesters ende schepenen recht doende medghaders deliberatie van raede, wyzen ende condemnieren den verweerder te commen ende compareren in ghebannen vierschaere ende aldaer bloothoofs te reneceren de injurien in questien verclaerende de zelve ten onghelycke ende te quader causen gheseyt t'hebben, hem condemnierende voorts inde boete van xij pond parisis sheeren proffytte ende xxiiij – 24 - pond parisis ten proffytte van de ghemeen en aermen deser stede, ende hem interdicerende meer van ghelycken te doene up arbitraire correctie - condemnierende den zelve verweerder in costen vande processe ter tauxatie Actum den vjde july 1632

Op en xviiij september 1631

Hans Mirou filius Frans ghebooren van Andwerpen - oudt x jaeren zoo hy zeght hoewel hy schynt ouder te wesen - ghevanghen verweerder jeghens den amptman - causa officij

Den heescher zeght den verweerder te laste ghestolen t'hebben vryndaeghe laetstleden van zeker persoon van Berten eene beurse met vij pond parisis in ghelde ofte daerontrent ende

voorts te wesen vagabonde, bedelende zyn broodt, tenderende over zulcx ten fyne dat hy danof ghestraft zij:

Den verweerder daerop gheexamineert zynde ontkendt de voorseide beurse ghestolen ende de voorseide persoon afhandigh ghemaect thebben, nemaer zeght dat de zelve beurse zonder gheldt hem gheworpen is gheweest by zeker vreemdelingh, de welcke methzyn ghevangh onder hem bevonden wierdt - verclaerende den zelve vreemdelingh niet te kennen.

Belydt voorts ghevagabondeert ende zyn broodt ghebedelt thebben t'zydert zyn comste vut Andwerpen vier ofte vyf daghen voor zyn ghevangh - zonder eenighen styl te kennen -

Op als ghelet - burghmeesters ende schepenen recht doende naer maenynghen vande heescher, hebben ghewesen ende den verweerder ghecondemneert -

zoo zy doen by desen - in secrete camer ghegheeselt te worden ten discretie van de wet, hem voorts bannende buuten dese stede binnen zonneshyne med interdictie van hanghende dien, daerinnee te keeren - ne waere in sconinckx dienst - op breeder lyfstraf ende arbitraire correctie - ghepronunciert ende commende ten zelven daeghe

Betaelt dheescher xl schel om de voorseide justigatie an Damien ghevanghen - staende op d'ander zyde van desen.

Thietelam Damien filius Nicolas ghbooren inde prochie van Vocan in henegauwe, scahille end tiggel decker van zynen stule ghevangehn verweerder jehgens den amptman causa officij

D'heer leght den verweerder ten laste te wesen vagabonde, hoewel hij vroom ende sterck van leden is, ende te bedelen zyn broodt van d'een plaetsche in d'andere, tenderende midsdien dat hy zal ghestraft zijn achtervolghende de plaacaten.

dn verwerder oudt xxij jaeren, zeght den voorleden wynter ghewrocht t'hebben met Bertolomeus Leduc ende daerna langhe zieck ghelegghen ten huuse van Ghlilein

Boromel tot Armentiers, hebbende t'zyders hoymaendt altydts ledigh gheweest ende zyn broodt ghebedelt van deen plaetse in d'ander, zodnerlynghe ontrent de voroseide

stede van Armentiers. op als ghelet, burghmeesters ende schepneen recht doende na manynghen vande heescher, hebben ghewesen end den verwerder

ghebannen, zoo zy doen by desen, buuten deser stde ende jurisidcite den tydt van drij jaeren, naereen vlghende, daerbutte te scheeden binnen zonneshyne

med interdictie van daerinne te keeren ghedeurende den zelven tydt op arbitraire correctie, ne waere in seconinckx dienst

actum eodem.

4 oktober 1631 – Delicten SAP 250

Opden iiijde 8bre 1631

Kaerle van Damme verweerder contra Robert van Bethalem heescher van injurie, den ampman med hem ghevouvht butter name vande heere

ghedient van heesch par excript Houcke - 4 december 1631 - meerdaeghs

Adriaen Verschote verweerder jehgens Gillis van Loovelde heescher in materie van injurie den ampman mede ghevoucht

ghedient van heesch par escirpt - copie Vrap - 4 8bre 1631

20 oktober 1631 – SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe

Vernieuwyinghe vander stede van Poperynghe ghedaen by mij Eerweerdigste heere van Sinte Bertens den 20 octobris 1631

D'heer Jan MAKEBLYDE burghmeestere vande commune
Meestr Jan VANDER FOOSE burghmeestere vander wet

D'Heeren
Jaques WYTS
Jaques SCHEVELE
Gulle PIERENS
Jan FOLCQUE
Gilein DIEDEMAN
Charles LEURIN
Meester Joos CHEYS de jonghe
Jan VAN RENYNGHE filius Caerles
Maillaert VANDE GOESTEENE de jonghe
Ghilein DEBRUYNE filius Jans

Tresorier
Jaques PROVENTIER

120v°
Quartier vande berechte

eerste
VANDER FOOSSE
FOLCQUE
GOESTEENE

ij
MAKEBLYDE
PIERENS
BRUIJNE

iiij
WIJTS
DIEDEMAN
RENYNGHE

iiij
SCHEVELE
LEURIN
CHEYS

Getauxeert Meester Jan VANDER FOOSSE ende Jaques PROVENTIER refectiemeesters vande voorgaende jaere ter oorzaeke vande zwaere ende lastigghe wercken alsdan ghevallen; begrepen hun ordonnantie elck x ponden parisis . Actum 21 octobris 1631.
Franchois PIERENS refectiemeester.

121r°

Raeden ghecooren by burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe dn xxen octobris 1631.

Jaques PROVENTIER tresorierr
D'Heer Pieter VANDEN PERREBOOME
D'Heer Guillame FLOOR
Jan DENYS
François FOLCQUE
Franchois PIERENS
Jaques BAERT
Clays TLAM
Jan ROUVEROY
Jan WYTS
Jacob VERSLYPE
Clays BEKE

Notable

D'Heer Jan MAKEBLYDE burghmeestere vande commune
Maillaert VANDE GOESTEENE
Jan BAERT
Robert PROVENTIER
Jaques FOLCQUE
Jaques DIEDEMAN
Jacob DE BERCH

121v°

Michiel VANDE ZANDE
Augustyn VAN DAMME d'oude
Jan MASEMAN
Jacob WANTEN
Jaques MELIS
Christiaen BEUTEN
Clays CAMBRAY
Ghilein VANDE WALLE
Mahieu VAN RENYNGHE
Jan VANRENYNGHE filius Jaques
Laurens VANDER LYNDE
Pieter VAN RENYNGHE
Jacob LIEBAERT
Jan ROENS filius Vincent
Jan DE ROODE

21 oktober 1631 – Slechts één refectiemeester – Resoluties – SAP 469
--

Gheresolveert by wetten ende raeden, nu voort en niet meer als één refectiemeester te maken ende dien te kiezen vut beede de zelve collegien, newaere dat t'zelve hiernaer noodigh bevonden waere

Actum den xxj oktober 1631

22 oktober 1631 - 'tHaentjen is reeds op de 21 ^{ste} oktober 1627 verkocht – SAP 369

Compareerde **jo. Frans van Walscappel, heere van dryebrugghe**,
bailliu general van de abdy van St. Bertins,
den welcken verclaerde vercocht thebben aen de eerw. Vadere in Gode, monseigneur
Philippe de Gillocq, prelaet vande abbedye van St. Bertins voornoemt,
heere deser stede,
een zijn huus ende erfve eertijts

ghenaemt **thaentgen** ghelegghen up de Casselstraete alhier upden xxi october 1627
streckende oost ende west
van westen de paters recollecten
van oosten de zelve straete
van noorden Jan Faureins,
ende van zuuden de zelve paters
omme te hofcleede voor svercoopers huusvrouwe neghen dobbel ducaeten in specien
ende voor principaelen coop de somme van zessendertich hondert guldenen
van welcke somme de vercooper hem kende voldaan
passeerende mits desen absolute quyttantie, belast tzelve huus ende erfve in een losrente van
zes ponden grooten sjaers den penninck xvi de,
ten proffytte van de aeldynghen **Guillaeume Rouvroy**,
de welcke gheminckt es vande voorseyde principaele penninghen s'coopschats
ende alsoo van de zelve huise ende erfve alnoch gheen erfvenisse gheschiet es
soo est dat de voorseyde heere prelaet heeft gheaccordeert ende gheconsenteert, d'erfvenisse
van diere te gheschieden ende ghedaen te wesen,
ten proffytte van Jan Folcque, schepen deser stede in de conformiteit van de acte van desen
daeghe onderteekent Philippe, abbé de St. Bertin,
neffens zijn cachet daeruppe ter zijde ghedruckt,
alhier ghesien ende ghelesen
dienvolghens de voorseyde Walscappel heeft hem van de voorschreven huuse ende erfve
daarmede gaende ontghoedt, ontvest ende onterft
ende den zelve Folcque, alhier present,
daerinne gheghoet, ghevest ende gheerft naer costume
Met belooft vanden vercooper ghedaen deze coop te doen aggreëren bij zyn huusvrouwe
ende dannof over te leveren act van ratificatie in forma
Actum present tcollegie van de wet
Den xxij october 1631

23 ^{ste} oktober 1631 – De pacht van de wijn en brandewijn - Renten
--

Compareerde in persoone **Hubrecht Delannoy**,
te kennen ghevende dat hij aengheslegghen heeft jeghens **meester Jacob Rysselynck**
den pacht van de inpost van drye stuuvers op elcke stoop wijn ten slete
van de vyf naervolghende saisoenen,
te weten van de stede ende jurisdictie van Poperinghe, de prochie van Watou, Woesten,
Boeschepe ende Renynghelst voor den tydt ende termijn van eenen jaere
Innegaende den 1ste novembre 1631
ende expirerende den laetsten octobris 1632
voor de somme van duisent guldenen,

medegaders den pacht van het cleene slach binnen de voorseyde stede ende t'schyncken van den ghebrande wijn binnen dese voorseyde stede voor de somme van negenhondert ponden parisis,

Innegaende ten daghe ende jaere als boven,

voor welcke respectieve pachten ende somme hier boven gheroert

den voordnoemde Lannoy ghehouden ende veroblgiert is te stellen goede ende reseante

boorghe ende zeker,

omme aen welcken te voldoen, alhier mede ghecompareert is **Jan Decocq filius Nicolais**,

den welcken in voldoeninghe van tgonne voorschreven

hem ghestelt ende gheconstitueert heeft boorghe ende principael

over de voornoemde Lannoy,

voor de voorschreven pacht ende de pacht vande sommen hierboven ghecocht,

welcke borghe toch 't onderchreven schepenen certificieren ende attesteren te wesen solvent

Met belofte van indemniteyt naer style

Actum present Ghilein Diedeman ende Charrles Beurin, schepenen

Den xxijste octobris xvic xxxi

50d - Bestuur - 1631 - 25 oktober 1631 – De wet

Notable eedt ghedaen hebbende van tsecret van de camere
nyet te openbaeren

Jan Bart

Robert Proventier

Jacques Folcque

Jacqueus Diedeman

Pieter Kerne

August Haolff

Jan Maseman

Clays Cambray

Mahieu van Renynghe

Pieter van Reninghe

Jacques Liebart

Jan deRoode

Jan Roens

Jacques Wanten

Michiel van Zande

50d - Bestuur - 1631- 27 oktober 1631- Ommestelling

Actum den xxvij octobre 1631 present heere, wetten, areden ende notablen

Gheresolveert ende gheraemt t doene ten laste vande ghemeene insetenen deser stede ende jurisdictie eene ommestellinghe ende halfve ommestellynghe upden voet ende vande portee als de voorgaende omme daermede te furnieren ende betaelende groote ende excessive lasten de stede incomberende

sonderlynghe van tachterheden ten laste vande stede ter cause vande quote dit selver in de beden ende ayden syne majesteit gheaccordeert volghende de briefven van vutsendt vande gheestelycke ende vier leden slands van Vlaenderen conforme de laetste stederekeninghe danoff mentie maeckende de voornoemde collegien voorghehouden

Weerden en weerdinnen

Upden xxvij october 1631 present wetten enderaeden

Is geresolveert ende gheraemt te maecken statuut ende ordonnancie polytique daerby verboden ende gheinterdiceert werdt an alle werden, werdinnen ende herberghiers ende alle andere bier- ventende ende tappende binnen deser stede ende jurisdictie - minder bier inne te doene,

venten ende debiteren dan van twaelf ponden parisis elcke tonne ende ordonneren de selve nyet meer tselve bier te vercoopen dan vij schele vj deniers parisis elcken stoop - metter betaelyngh ande asyssen imposen ende impositien ende calmangien

up peyne van elcken contrarien doende ende bevonden synde te verbeuren xxij pond parisis van elcken stoop meerdere ofte mindee mate ofte kanne - te bedeele in dryen - een derde en proffytte vande heere, een derde de kercke van Ste. Bertins ende het ander derde den anbringer.

Blyvende niet min de selve bieren inde macht vande warrandise omme byde officieren van dit ghesteken ende ghestelt te syne ten mindere pryse -

metghaders volghende hemlieden eedt de selve bevonden werden nyet weerdych te syne de voornoemde xij pond parisis de tonne.

29 oktober 1631 – Verpachting van de stederechten – SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe
--

122r°

Verpachtynghe van diversche stederechten ghedaen voor den tydt van een jaer beghinnende jen novembris 1631 ende expirerende den laetsten octobris 1632 opde conditien voorgaendelyck ghestatueert den 29 octobris 1631

marge

wijn 24 p. parisis instel 16 p. parisis rouser 20 s. parisis

Den pacht vande wijnen is hoogst inghestelt by Jan FOLCQUE

op

xijC L p. parrisis

Verhoogt by Jan BAERVOEDT met een pennyngh en hem ghebleven voor xijC Lvj ponden parisis. Danof ghemynckt den stel ende hooghpennyngh

blijft zuver

jM ijC xxxvij p. paeisis

Marge

wijn 36 p. parisis

instel 32 p. parisis

hier 40 s. parisis

Den pacht vande bieren is hoogst inghestelt by Baptiste VANDER KYNDEREN

op

vM iiiC p. parisis

Verhooght by Jan BAERVOEDT met j pennyngh, Baptiste j pennyngh, BAERVOEDT l pennyngh, Baptiste j penningh, BAERVOEDT noch j pennyngh daerop hem ghebleven voor

vM ijC iiijxxvij p. parisis

Overghelaeten by Jan BAERVOEDT an Pieter FOBERT Andries MASSELIS filius Jans te zelve accepterende daervooren Jan WYTS hem verkendt boorghe ende principael present Jaques WYTS vervanghende Charles LEURIN desen xxxen 8bris 1632

122v°

Marge

12 p. parisis, 20 s. parisis

Den pacht van de ghebrande wyn is hoogst inghestelt by Jan BAERVOEDT

op

ijC L p. parisis

Marge

wyn 9 p. parisis 20 s. parisis

Den pacht vande calchide is inghestelt laetste verhooght ende ghebleven op Jan
BAERVOEDT

voor

ijC xxvj p. parisis

Marge

wyn 9 p. parisis 20 s. parisis

Den pacht vade azyn naer verhooghynghe gheblevn op Jaques STEVEN

voor

Lxx p. parisis

Marge

wyn 40 s. parisis hier 10 s. parisis

Den pachtvan t'seiser, meeken ende clairette op Hubert DE LANNOY

voor

xx s. parisis

Aldus verpacht ter camer present t'collegie vande wet den 29 octobris 1631 met laste van
boorghe te doene binnen 8 daghen op pene naer costume.

123r°

Op den j mei 1631 es ghetaxeert gheweest by ghedenomeerde ende ghecooren vut de drie
collegien ende landslieden een generale ommestellynghe ten laste vande ghemeen instenene
deser stede jurisdictie ende ander bedrivers ende ghebruuckers van lande binnen dese zelve
bedraghende vijM viij C xxvj ponden parisis medeghaende, eene halfve, die t'zaemen
vutbrynghen xjM vijC xxxix p. iij s. parisis danof volle renseing (?) is Christiaen LIEBAERT
hebbende voor loon ende salaris vij sn parisis elck pondt grooten.

Hieraf ghebrocht in de stederekenynghe 17 8bris 1631 de somme van vijM iiijxx xix p. ix s.
parisis

iiijM iijC xxxix p. xiiij s. parisis

7 november 1631- Logement van de soldaten – Resoluties – SAP 469
--

Actupm ter vergaderynghe van wetten, raeden ende notable deser stede opden vijde
novembris 1631

Is goedt ghevonden, gheresolveert, gehstatueert ende ghestpuleert met ghemeenen voise ende
ghewillighe conesent dat van nu voortan, t'collegie vande wet der voorseide stede, belastelick
zal wesen met logemente van soldaten de welcke alhier zullen commen te ligghen, neffens
d'inzetene der zelve stede ende jurisdictie, ende overzulcx dat zoo wel de jegenwoordighe
als toecommende wetten zullen belast ende ghefourniert worden zonder jeghensegh ofte

contradictie – elck naer zyne

Daerinne de voorseide drie colelgien zoo over hemlieden zelf als haerlieden naercommers
onwederroupelick gheconsenteert, ende hemlieden verobligiert hebben, zoo zij doen by desen.

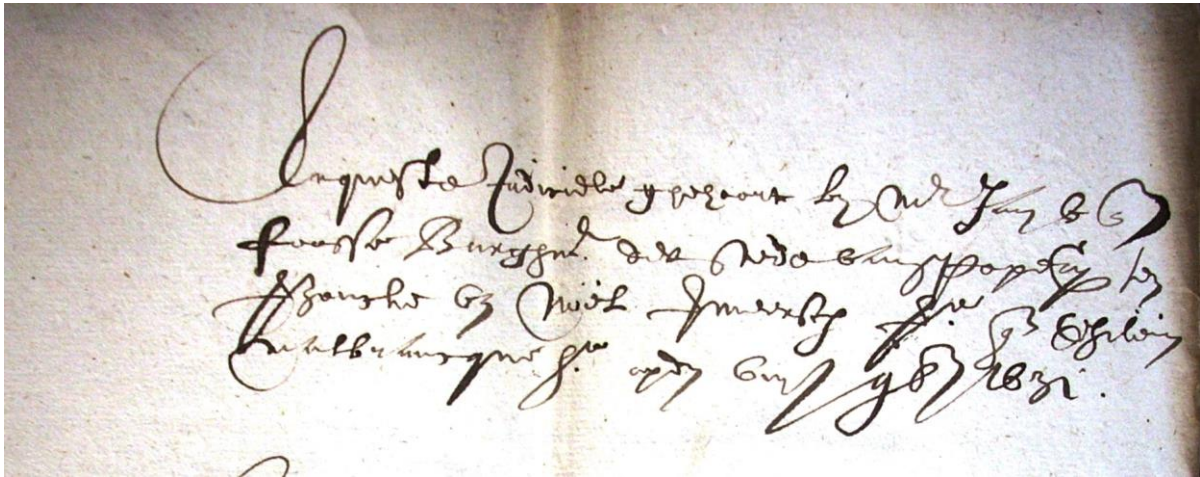
Byyten blyfvende ende ghepriveert bailliu, griffier, pensionaris ende ander die van oude ntyden van dierghelicke logmenten vrij ende exempt hebben gheweest, de welcke zullen gauderen van haerlieden voornoemde vrijdom ende niet begrepen over de voorseide resolutie.

Is oock goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert op te nemen ende heffen ten laste vande stede ende onder d'obligatie van particuliere personen deser stede ende jurisdictie,
stande te denumeren ende kyesen vutelick vande de drie collegien,
twee personen de somme van drie hondert ponden grooten omme daarmede te betaelen ende furnieren de zware lasten van de stedeschulden ende zonderlynghe een deel vande somme van twee duusent gulden an joncker Frans de Villegas medeghesel van jo. Jan Frans de Welgare ,
commisen tot Brugghe in voldoeninghe ende belofte onder thandtteecken van burghmeesters ende schepenen deser stede ten goeden bevynde van meerder somme over de quoten deser stede in diversche vutzenden volghende debriefven van gheestelicke ende vier leden danof zynde ende dit by faulte van ghereede middelen ende penninghen dewelcke vut de tauxatien ende ommestellynghen jeghenwoordelick ten laste van tghemeente ghedaen niet en can bequamelick ghetrocken worden
En zal an onderschreven personen daertoe ghecooren, verleent worden acte van indemniteyte over dien ieghelick vander stede.

Vut 't college van de wet ghecoren
Ghelein Diedeman
Meester Joos Cheys de jonghe
Vut raden
Jaques Proventier
Franchois Folccque
Vut notable
Maillard vande Goesteene doude
Jacques Diedeman

Ghefurniert ande voorseide Diedeman Cheys op hierlieden particuliere obligatie by Jo. Marie Zannequin wedewe van d'heer Cornelis Purins den xiiij novembris 1631 zes en tneghentich ponden grooten vlaemsch – croiserende naer advenante van de penningh xvjde ende ande voorgaende raeden ende notable hondert twee en tneghentich ponden grooten den 17 november 1631 by Gillis Boonaert – croiserende als vooren
Danof de zelve penninghen by deze voorseyde Proventier geemployeert zyn tot betalynghe van de stedeschulden, dies hy rekenynghe zal doen.
Ghelevert ande voorgaende personen verobligierde acte van indemniteyt.

8 november 1631 – Toverie en de pastoor van Sint Bertinus – SAP Processen

The image shows a piece of aged, slightly stained paper with handwritten text in a cursive Dutch script. The ink is dark, and the handwriting is fluid, characteristic of the 17th century. The text is arranged in several lines, with some words being larger and more prominent than others. The paper has a warm, yellowish-brown tone.

Enqueste Judiciel ghehoort by meester Jan vander G-Foosse, burghmeester der stede van Poperynghe, ten versoucke van Noel Vermeersch, verweerder jeghen Ghelein Malbrancque, heescher opden viij de 9bre 1631

Heer ende meester Anthonis DuHamel, Pastor van St. Bertins der voorseide stede, oudt 52 jaren ofte daerontrent, oorconde ghedaecht, gheëxamineert op sverweorders exterguet, tuught ende deposeert in verbo sacerdotus¹⁵ goede memorie t'hebben ende warachtich te zijn dat hij ten verzoucke van de verweerder deur zijn quade presumptie van toverie gheëxorciseert heeft 'thuus vanden verweerder denwelcken verzocht eens te compareren voor den deposant ende den pastor van onse Lieve vrouwe met Ghelein Malbrancque

¹⁵ Verbo Sacerdotus = het woord van een priester

Joores van Thune - Chrispijn Baelyaert - Jaecques Meeles doude - Rijsport - Gilles Buck - -
Franchois Pierens - Jan de Grave -
Jan Ghys - Jan Verhyllle - Redolf vande Leulle - Lambrecht Bocquet - Roobert Derycke -
mayliart Kery - Jaspar Hueghe

int jaer 1631 zynder ghecommen int ghashuus van Poperynghe den vde van novembre vijf
soldaeten by lase vande burghmeester Foosse der stede
van Poeprynghe ende de zelve soldaeten zyn vutghegaen den xvijste van 9breis - 17 daehgne -
85 daghen

Noch een soldaet ghecommen van Frans Pierins den thiensten van 9bris denzelve soldaet
vutghegaen den zeesthiensten van novembris,
den zelve Franchois Pierins noch een soldaet den xijde van novmebris ende vuthgegaen den
achtthiensten van novembre - 11 daghen - 5 pond 10 schele
noch een soldaet ghecomen van Jan Wyts den vyfsten van 9bris int gasthuus ende vurghegaen
den eersten van decembre - 26 daeghen

noch een soldaet ghecomen van Andries vande Benne int gasthuus den xiiijde 9bris ende
vuytghegaen den xxj van novembre - 8 daeghen

noch en soldaet ghecommen van Cornelis de Neve int gasthuus den zelvensten van 9bris ende
vutghegaen den xxste van novembris - 13 daeghen

Noch een soldaet ghecommen van Gillis Beuck int gasthuys den 8 van novembris ende
vuytghegaen den neghensten 9bris - 2 daghen

Noch een soldaet ghecommen van Jooris Thuyne int gasthuus den 8 9bris ende vutghegaen
den xx van 9bris - 12 daeghen

Noch een soldaet ghecomen van Jacques Leroy temmerman int gasthuys den xvjste van 9bris
ende den zelven vuytghegaen den xxjste novembris - 5 daeghen

Noch een soldaet ghecommen van Robert Derycke den 8 9bris ende vutghegaen den 17 9bris -
x daeghen

Noch een soldaet ghecommen van Rudolf VandeLeeuwe int gasthuus den 8 9bris ende
vuthgegaen dn 12 novembre - v daeghen

Noch een soldaet ghecommen van Pieter Ryspaert int gasthuus den xijste 9bris ende
vuthgegaen dne 22 van novembre - xj daeghen

Jacques Melis d'oude een soldat ghecommen int gashtuus dne theisnten van novembre ende
vutghegaen den xxvjste 9bris - xvj daeghen

Jaspar Huyghe d'oude een soldaet ghecommen int ghashuus den xxij 9bris ende vuytghegaen
den xxvij van 9bre - v daegehn

Noch een soldaet ghecommen van Maillaert Peryn int gasthuus den xijde 9bre ende
vutghegaen den xxj van 9bris - x daeghen

Noch een soldaet ghecomen van Jan Ghys int gasthuus den 19 novembre ende vuytghegaen
den 25ste van novembre - xij daeghen

Noch een soldaet ghecommen van Gillis Verbeke int gasthuus dne 12 9bris ende vuytghegaen
den jste decembris - xix daeghen

tsamen ijc xlix daghen

Noch twee soldaeten ghehouden van de 8 9bris tot den xvj der zelve by ordre van de
burghmeester Vande Foosse comt tzamen xvij daghen

comt ijc lxvij daeghen te xv schele parisi s'daeghs, t'saemen ijc pond v schele parsiis

Noch een soldaet gheocmmen van Maillaert Huyghe int gasthuus den vierden december ende
vuytghegaen den 12 december - 9 daghen

Noch een soldaet ghecommen van Jan Degraeve int gasthuus den 6 xbris ende vutgheghaen den 22 december - 17 daeghen
Noch een soldaet gheocmen van Jan van Hille int asthuus den 14 december ende vutghegaen den xxj decmberr 8 daeghen
Noch een soldaete ghecommen van Christiaen Baillaerts int gasthuus den tweeden decembris ende is ghestorven den xx decembris - 18 daeghen
Noch een soldaet van Cornelis Deneve int gasthuus den xix novembris ende vutghegaen den 2 decembris - 13 daeghen -
Item den soldaet van Lambert Bocquet ix daeghen by ordre van de burghmeester vande foosse comtp zaemen ijc xlvij pond xv schele

Burghmeesters ende schepenen der sted van Poperynghe ordonneren elck van oorgaende personen wiens doldaten ghefouriert hebben gheweest
int gasthuus te betaelen ande meoder vande zelve gasthuuse de twee deelen vandrie van vyfthien schelle parisis sdaeghs,
van elck soldaet voorschreven, ordonnerende tresterende vande voroschreven vutghetrocken sommen te betaelen byden thersorier der
zelve stede ende zal hem valideen in rekenynghe.
Actum in camere de xx february xvjc twee en dertich
Pierins

November 1631 – Hubert Delannoy heeft gebranden wijn verkocht – Processen

Heesch omme den ampmann cause officij heescher ter eender zyde jeghens ende ten laste van Hubert Delannoy verweerder ter andere
dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inde eersten blyft ende persisteert den voornoemde heescher by zyne heesch ende veuve en court
verhoopende dheescher souffisantelick te proberen dat den verweerder ghecontravieniert heeft t'placcaet by sheescher heesch gheroert ende sonderlynghe met tvercoopen ende debiteren **van ghebranden wyn** tzyen huuse ende herberghe inghedaene zonder dat dheescher daerjeghens ter baete commen mach dat hy pachter is van s' conynckx impost ende van de assisen dese stede daeruppe ghestelt
maer es ghenouch dat den verweerder herberghe is houdende ende bydien is hem byden zelve placcaete verboden ghebranden wyn tzyen huuse inne te doen ende debiteren opde boete endee verbeurte by sheescher sheesch bekent
welck placcaet den verweerder niet gheobesrveert maer ter contrarien te dien ghecontraveniert hebbende, doet en zelve verweerder te
condempneren in peinen ende verbeurte daerby ghestatueert
mids welcken

SAP124B - nummer 22 12 november 1631 – Van Renynghe een erfeniskwestie

Heesch van costen omme **Jan van Renynghe filius Jacques** heescher jeghens ende ten laste van **Claeys Cambray** doude verweerder
dienende voor ulieden myne heeren - burghmeester ene schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren omme ulieden tinformereren van oorspronck van dese costen dient gheweten ende es warachtich dat den heesche den verweerder heeft betrocken voor ulieden tenderende ten fyne den verweerder soude lossen ende zuuveren d'ervve van de kynderen van heescher gheprocreert by **Mayken van Renynghe**, sheerscher suster van een rente van vij pnd grooten by jaere ten proffytte van Cornelis Lauwick inghevolghe van hemlieden deelloot danof zynde met costen

In welcke zaecke zoo verwerder gheprcedeeert es gheweest als dat de verweerder gheordonnert es, tlant ende ervv y heecher vermelt te zuuveren ende ontlasten vnde voornoemde rente - condemnerende he mtoedien in de costen van de processe ter tauxatie

20 november 1631 – Windmolen – Swynland - halmen
--

Compareerden in persooene **Franchois de Locre ende Christyne filia Jacob van Damme**, zyne huisvrouvre,
ten naervolghende zaecke van haeren voornoemde man, thaeren dancke gheauthoriseert, verkennen ende verlyden vercocht thebben (zoo zy doen by desen)
aen ende ten behouwe van **Chrispiaan Maes**, present ende accepterende,
eene erfvelicke rente van drye ponden thien schellinghen by jaere, losselick den pennynck xvjde voor de somme van zessenvichtich ponden grooten,
die de comparanten vercoopers kennen alreede ontfanghen t'hebben,
passerende oversulcx aen de voornoemde Maes, cooper, dannof absolute quyttancye by desen wesende tjste jaer van diere,
innegeaende den 1ste meye 1631,
ende vevallen ende verschynen zal den 1ste van meye 1632
ende zoo voorts van jaere te jaere, eeuwelick ende erfvelick ghedeurende,
emmers totter tydt dat de vercoopers, hemlieden hoirs ende naercommers,
zullen oplegghen inde handen van de voorseide cooper oft huns actie hebbende,
de voornoemde capiteale pennynghen, mette verlopen van dien,
naer date van tyde, in goeden ende ghepermitteerden ghelde,
beloofvende oversulcx de voorsnoemde vercoopers de zelve rente alsoo te ghoedene ende betaelende opt verbandt van hemlieden persoons ende goeden,
present ende toecomende,
ende voor speciael zeker hebbende selve gheset ende gherealigeert opt eerste deel van het woonhuus, scheure ende fruutdraeghende boomen, tsamen op drye ghemeten landts,
wesende eene hofstede daer **Pieter De Calf** presentelick woont,
metghaders ghelycke zeste deel van **de coornewyntmeulen** aldaer
ende toedien ghelycke deel van xxi pont parisis,
clevende an de zelve Pieter Decalf, pachter, omme by ghebreke van betaelynghe de zelve daerop te verhaelen naer costuyme ende met belofte van breedder ypotheque te doene versocht zynde
Actum present Bailliu ende schepenen

3 december 1631 - Zuster Bertine in het klooster van de Penitenten – Renten

Compareerden in persooene **Jan Buret** landsman,
woonende in de prochie van Boeschepe ende **Jaene, filius Mahieu Pyck**, zyn huusvrouwe,
verkennende ende belydende
wel ende deughdelick schuldich te zijne,
zuster **Cathelyne Monpetyt** in qualiyeit

als moeder vande convente vande grauwe zusters vande derde orders van Ste. Francois
in de prochie van St. Jans binnen deser stede
ten desen present ende accepterende,
de somme van hondert vier en veertich ponden grooten vlaems
ter cause van donatie ende ghifte by hemlieden ghedaen an **zuster Bertyne** haere dochter,
t'haerder acceptatie in t'voorseyde convent wesende aldaer gheproffesset
Belovende voor de zelve somme te ghelden ende betaelen
an de voorseyde moeder over haere voorseyde convent een erfvelicke losrente
den pennynck xvide
bedraeghende ende vutbrenghende jaerelickx neghen ponden grooten vlaems,
inneghegaen up den xxx september xvic xxxi laetsleden,
danof t'eerste jaer vallen ende verschijnen zal den xxx september xvic xxxij naerstcommende
ende soo voorts van jaere te jaere
tot den reele rembourssment ende oplegh van de voorseyde capitaale somme van ic xliii
ponden grooten vlaems,
welck rembourssment de voorseyde eerste comparanten schuldich werden ende beloven te
doene binnen drye jaeren naer date deser mede den vercoop naer raete van tijde,
ofte by faulste van dien dezelve rente te bezetten ende hypothqueren op goeden ende
souffisante grondt van erfve,
wesende goetd ende dobbel bezet,
ende daervan an de voorseyde moeder te verleenen souffsiantie ende wettelicke beneficien
t'haerlieden coste,
welcke rente loop zal hebben ende verschijnen ten termijnen voorseyd tot den dadelicken
rembourssment van diere,
twelcke zal moghen ghedaen worden by twee egale paymenten midts oplegghen telcken
waerf de helft van tvoorseyde capitaal met de verlopen naer rate van tyde
in goeden ende ghepermitteerden ghelde
verbyndende daerinne haerlieden persoonen ende goedynghen
Present end toecommende, gheene ghezondert,
Omme by ghebreeke van voldoeninghen van 't gonne voorschreven alle' zelve daeranne t
verhaelen ende recouvreren als naer redene, waerinne wij schepenen ghenomt de voroseyde
eerste comparanten met haerlieden wille ende dancke ghecondemneert hebben,
Ende met ghelde wille ende dancke t'haerlieden elcke ghewesen executoir nietjeghenstaende
verjaerthede etc.
Te meer jaeren, styl ofte usantie ter contrarie
Actum present Ghilein Diedeman ende Maillaert vande Goesteene, schepenen
Den iijde december xvic xxxi

9 december 1631- Keur op de markten en betaling in de winkels – Resoluties – SAP 469
--

Up de calaigne vande burghmeester vande commune ten laste van **Hubrecht de Lannoy**,
de wet condemneert den zelve Lannoy een boete van iiij pond parisis
ten proffytte van de ghemeen en aermen,
over zijn onbehoorlick ende irrelevant spreken in facie judicis
ende zonderlynghe te zegghen datmen gheen eyndt alhier van zaecken verheest ende met
meer willighe woorden met interdictie van deghelycx meer te doene up schyne van breeder
boete
Actum ix de december 1631

Amptman inde absentie vande bailliu, burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe begherende naer haerlieden macht dat de placcaeten van zijne majesteit ghemanneert op tfaict vande munte punctivelick onderhouden zouden weesen binnen haerlieden stede, keure ende jurisdictie, ende omme t'abvieren d'inconvenienten ende quade consequentien die zouden moghen volghen by ghebreke van het onderhout vande zelve placcaeten ende te beletten alle desordres die daer jeghens zouden moghen gheschieden ten interesse ende schaede van het ghemeente, hebben gheordonneert ende ghestatueert, ordonneren ende statueren by desen de naervolghende poincten ende artickelen.

Alvooren dat **in alle de maercten** der voornoemde stede ende andere platsen daer de betalynghe gheschieden ghereedt, den bailliu ende amptman der voornoemde stede met hunne dienaeren zullen vermoghen te gaene ende aldaer anschauwe nemen op het vutgheven ende ontfanghen van de ghelde.

Interdicerende wel ende scherpelick eenighe betaelynghe te doene in eenighe secrete ende bedeckte plaetsen achter huuzen, haghene ofte kercke op peyne van te verbeuren de somme van twaelf guldenen van elcke betaelynghe alsoo gheschiet ende dit, zoo byden betaelder als ontfangher voor d'eerste reyze – voor de tweede reyze t'dobbel ende de derde reyze op arbitraire correctie.

Ende int regaert van betaelynghe die ghedaen worden binnen de huizen vande cooplieden ofte andere van goederen ter marct ghecocht ordonnerendat de zelve betaelynghe zal moeten ghedaen worden inde wynckels ofte zalen ende vloeren vande zelve cooplieden ofte andere daer die gheschieden, met oepene deuren ende veynsters op de boete als boven.

Zoo zij oock interdiceren an alle de gonne wynckel houdende binnen de voorseide stadt eenighe betaelynghe te ontfanghen vande goederen by hem lieden vercocht dan in heurlieden wynckels met open deuren ende veynsters op ghelycke peyne

Ende zal den bailliu ofte amptman moghen gaen in alle de wynckels ende zaelen om te ziene met wat specien van ghelde de betaelynghe ghedaen worden ende of daer gheene contraventie en gheschiet.

Dat den zelve bailliu ofte amptman eenighe contraventie ontdeckt hebbende ofte oock de gonne die eenigh gheldt ontfanghen hebben produceren voor de gone die van swetsweghe gheastteert zyn omme gheexamineert te worden op t'gonne zy vercocht hebben ende den prijs van dier, metsgaders opde specien in ghelde by hemlieden ontfanghen t'welcke zy schuldich zullen wesen over te legghen om te ziene of het accordeert mede de prijs die zij zullen zegghen onfaen te hebben ddaerop zij oock zullen moghen ghehoort worden op eedt als zulcx noodigh ghevonden zal wesen, naer de ghelegghentheyt van zaeke, hemlieden alvooren ontlastende vande peynen ende breuken die zij ter cause van het zelve ontfanghen zouden hebben gheincurreert.

Van ghelycken zullen de voornoemde amptman ende bailliu vermoghen te produceren voor de voornoemde ghecoitteerde van de wet de saey, baey drapieren ende hunne wercklieden omme ondervraecht te worden hoe hen in wat manieren zy van heurlieden werck ende aerbeydt by haerlieden meesters betaelt zijn gheweest.

Alle de vermelde boeten te bedeele in twee –

d'een helft ten proffytte van dofficier de calaigne doende

ende dander helft ten proffytte vande ghemeenen aermen deser stede

ende dit naest voorder debvoiren, boeten, breuken ende amenden byde placcaeten ghemaect ende gheemaneert up't faict vande munte vermelt.

Aldus gheresolveert, gheraemt ende ghestatueert ter camer den xjste decembris xvjc xxxj.

Ghepubliceert ter bretesque der stede van Poperynghe den xijde decembris xvjc xxxj.

126.23.2.35662
Markbams farewell to
HVSBANDRY

or,

The enriching of all sorts of Barren and
Sterile grounds in our Kingdome, to be as
fruitfull in all manner of Graine, Pulse, and Grassie,
as the best grounds whatsoever:

Together with the annoyances, and preservation of all
Graine and Seede, from one yeare to many ycares.

As also a husbandly computation of men and cattels dayly
labours, their expences, charges, and utmost profits,

Now newly the third time, revised, corrected, and amended
together with many new Additions, and
cheape Experiments:

For the bettering of arable pasture, and woody grounds: Of making good
all grounds againe, spoiled with overflowing of salt water by
sea-breaches, as also the enriching of the hop-garden,
and many other things neuer published before.

LONDON.

Printed by Nicholas Okes for JOHN HARRISON, at the signe
of the golden Vnicorne in Paternoster-row. 1631.

Hops

CHAP. 20.

The enriching of all manner of barren Grounds, and
to make it fruitfull to beare **Hops**.

The Hop of all Plants is the most tender, and
can endure neither too rich a ground, nor yet
too poore, for being planted in the first, it
L

bringeth forth onely leaues and no bels, and in the latter yeeldeth neither leaues nor bels.

Abating fertility.

Now in the first sort of ground which is fertile and rich, I haue nothing to doe, but onely to aduise how you may allay and lessen that too much fatnesse, by mixing your hils well with chalke or small sharpe grauell, if it be a hassell or mixt moul'd, and with good store of red sand if it be a stiffe clay, for either of these mixtures will in short space abate any fertility.

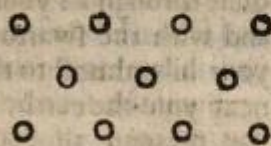
Increasing of fertility.

But if the soile be contrary to this, that is, extreame barren, then you shall seeke by these meanes following to encrease the fertility: First, when you haue taken view of that barrea earth, which you intend to conuert to a Hop-garden, you shall first looke to the situation thereof, whether it lye high or low, whether it be subiect to inundations or drownings, or that it lye safe and free from any such annoyance: if it be subiect to great and deepe ouer-flows, then it is no ground for this purpose: but if it be onely liable but to some small washings, then you may by a few small draines and sewers cast through your allies, conuey away the water vnto some lower ground, so as it may not continue long in the Gardens to do hurt. Besides, for a further safety to the Hop, you shall make your hils a great deale bigger and higher, that when any ouer-flow shall happen, the water may not reach aboue the mid part of the hill at the most, for the roote may indure moystning, but not drowning: and this water thus running through the allies, and not drowning the rootes, will bring to the ground very much fertility. But howsoeuer after you haue casd your ground of these particular faults, yet the generall fault which is barrenesse will remaine still: therefore hauing plotted out your garden, and fenced it
suffici.

Choyce of Earth.

Draining water.

sufficiently about, you shall then cast vp your hills about Michaelmas, placing them in a very orderly manner, ^{Castling of the hills and allies.} and making allies betweene them of foure or five foote bredth betweene hill and hill, so as a man may walke at pleasure through and about them, neither shall these hills stand all directly behind another, for so one will ouer shadow another, which is an annoyance, but according to this Figure, where there is a largenesse of space, and a by passage, through which the Sunne may come to giue comfort to euery plant.

These hills if the ground be free from water may be raised about two foote, or a foote and a halfe high, and of a compasse answerable to the height; neither so little that the hill may be sharpe like a Sugar-loafe, nor yet so bigge, that the hill may lye flat, and so retaine and hold any raine, or wet, which shall fall vpon it; but you shall keepe a due middle proportion, making the hill conuenient for your plants and poales, and so as it may shoote or put off any wet or other annoyance which shall fall vpon it.

Now these hills you shall not make entirely, all of the one mould, but you shall take as it were a third part or better thereof; then another part of the earth which lyeth vnder dunghills, and the the last part of sope-ashes, & these three bodies you shall mixe equally together, & of them compound your hop-hills. But if this seeme somewhat too difficult, and that you cannot find enough for your purpose of either of these meanures; then you may take three parts of the naturall earth, & but only a forth part of the other two, and thereof mixe your hop-hills,

The composition of the crutching of Hills.

and it will be sufficient to afford you profit enough ; provided you be able once in three or foure yeares to renew it, for so long this will last in full strength and power.

Preparing of
the alleys.

When you haue thus made vp your hills, you shall then pare vp with a paring shouell, all the greene swarth quite through all your alleys, at least foure fingers thick, and with the swarth so pared vp, you shall couer all your hils almost to the top, turning the greene swarth next vnto the earth, so as it may rot, for that is an excellent meanure also. Then when your alleys are all thus cleansed of their swarth, you shall take good store of Braken or Ferne, and straw it all ouer quite through all the alleys, that it may lye a good thicknesse, almost to the midst of the hils, which hauing all the Winter to rot in, will not onely be an exceeding comfort to the hils, and preferue both them and their Plants from many euils, but also being shouelled vp together with the earth in the Spring time, will be a marueilous strong meanure wherewith to replenish the Hils, and to make them to prosper exceedingly, and to saue much other cost and charges, as well in meanure as in cariage.

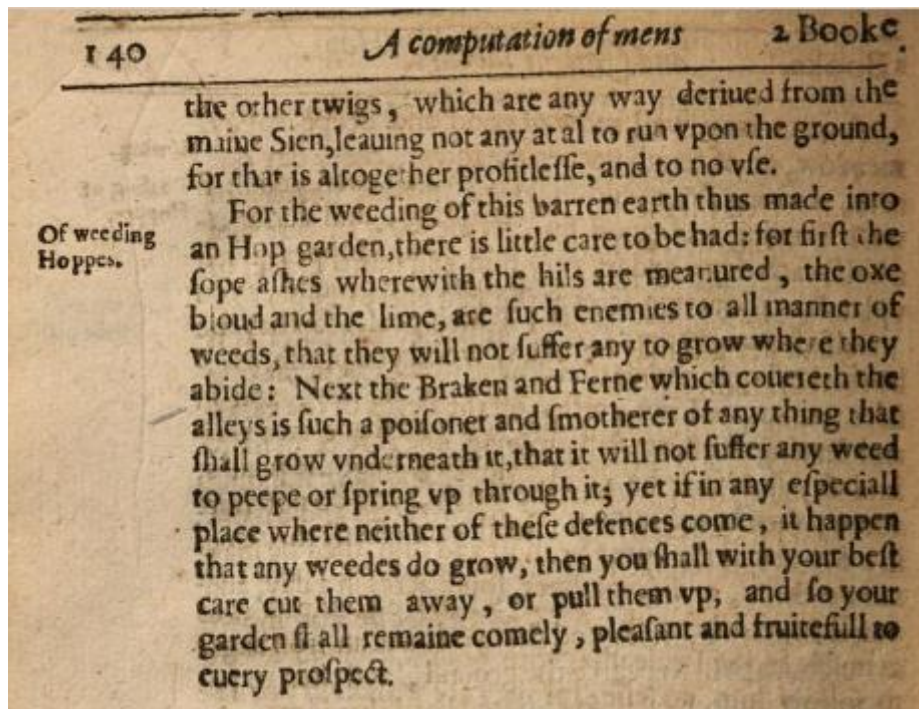
The planting
of Hops.

When your hils are thus enriched, and your alleys thus prepared, you shall then open your hils in the tops, and set your plants, that is to say, in eue-ry hill foure plants at the least, being well prepared, and this should be done in the moreth of *October*, and these plants must bee set good and deepe in the earth and couered all ouer at the least foure fingers thicke ; and if with the earth which couereth these plants, you mixe Oxe blood and Lyme, it will not onely giue great comfort and nourishment to the plants, but also defend and saue the roots from wormes and other vermins,

vermines, which otherwise would seeke to destroy them.

After your garden is thus planted all ouer, you shall then let it rest till the following Spring, and about *April*, finding the small twines of your Hoppes issued out of the hils, and running alongst the ground, you shall then set vp your poales, which poales so they be long and straight may be of any wood you please, as either Ash, Elme, Withy, Willow, or Sallow, and in the setting vp of these poales you shall haue two very carefull respects: first, that in putting in of the poales, and fastning them within the earth, you do not hurt the Hoppe-rootes, which a small carelesnesse may doe, but be sure to set them cleare at the rootes: and that you may doe it the better, and make your poales to stand the faster, it is good that you haue an iron augar wherewith first to pearce the ground, and then to put the poale in after, and so ram it in hard that it may not stirre: the second care is that you place not one poale to ouer-shadow another, but that they may stand so cleere one from another, that which way soeuer the Sunne shall cast his beames, yet euery plant (as it winds about the poale) may be an equall partaker of the same; this with a small obseruation in the setting vp of the poales, may easily be performed. The number of poales that you shall set vpon euery hill, must be answerable to the Syens which shall issue from the rootes, allowing to euery poale two Syens at the least, and not aboue three at the most. These Syens (when your hils are poaled) you shall with your hands twine about their seuerall poales, and those which are but new peeping from the ground you shal so fold among the other branches, as they may of themselves run about the poale; & as these so also all

Poaling of
Hopper.

Terrier van Lande competerende d'Abdie Van Duynen 1645

In oost vleteren – west vleteren – Poperinghe ende Crombeke
 Tweehondert lvj ghemeten xx lynnen xliiij roeden bosch competerende de heeren van Duyne
 – ghemeten by Ardiaen vander Haghen inde jaere 1631

https://search.arch.be/imageserver/topview.php?FIF=550/550_1004_000/550_1004_000_00005_000/550_1004_000_00005_000_0_0109_r.jp2